

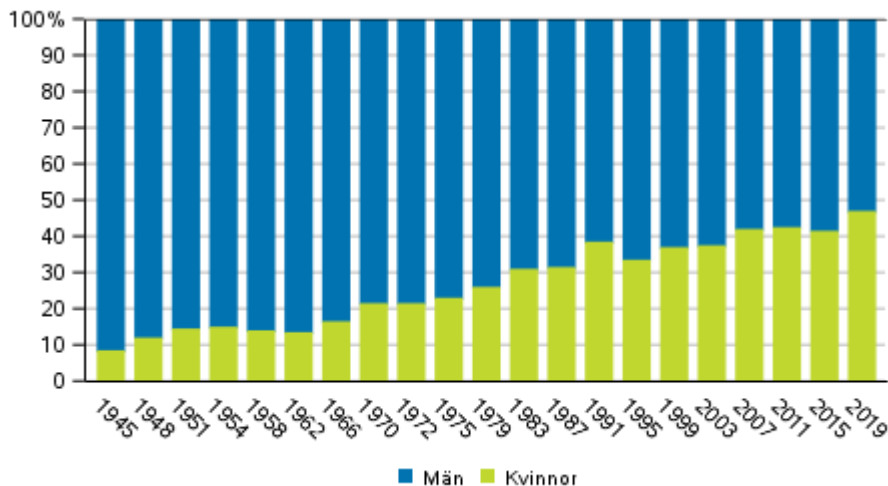
Riksdagsvalet 2019

Bakgrundsanalys av kandidater och invalda

Av de invalda i riksdagsvalet 2019 är 41,5 procent nya ledamöter

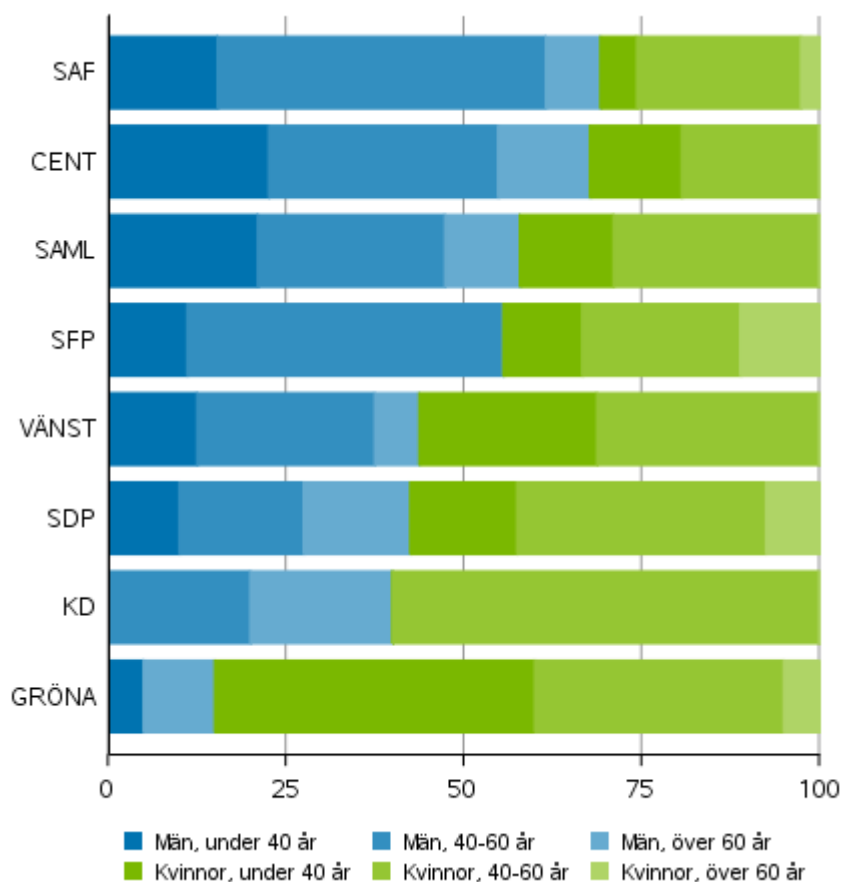
Av de invalda ledamöterna i riksdagsvalet år 2019 var 47,0 procent kvinnor, vilket är 5,0 procentenheter fler än andelen kandidater i valet. Andelen kvinnor av de invalda var större än i något annat riksdagsval före det. Mer detaljerade uppgifter om kandidaterna och de invalda i riksdagsvalet finns i översikten: Bakgrundsanalys av kandidaterna och de invalda i riksdagsvalet 2019.

Andelen män och kvinnor bland de invalda riksdagsledamöter i riksdagsvalet 1945–2019 (%)

Av de partier som fått in kandidater i riksdagen är andelen kvinnor störst hos Gröna förbundet (85,0 %) och minst hos Sannfinländarna (30,8 %). Genomsnittsåldern för alla invalda i riksdagsvalet 2019 var 46,6 år. Genomsnittsåldern för de invalda männen var 48,8 år och för de invalda kvinnorna 44,1 år. Genomsnittsåldern för de invalda var lägst hos De Grönas ledamöter (42,0 år) och högst hos Kristdemokraterna (56,6 år).

Andelen män och kvinnor av invalda riksdagsledamöter efter parti och ålder i riksdagsvalen 2019, riksdagspartier (%)

Av de nya riksdagsledamöterna är 85,5 procent fullmäktigeledamöter, 58,5 procent av de invalda är nuvarande riksdagsledamöter som förnyat sitt mandat. Av de invalda är 92,5 procent finsk- eller samiskspråkiga och 7,0 procent svenskspråkiga. Största delen (96,5 %) av de invalda var sysselsatta. Medianen för de invaldas disponibla inkomster var över 55 000 euro, över 26 000 euro mer än för alla kandidater.

Tabell 1. Bakgrundsfaktorer för kandidaterna (efter parti) och invalda i riksdagsvalet 2019

	Nuvarande Riksdagsledamot (%)	Kommun fullmäktige ledamot. (%)	Ålder i gsnit.	Finsk- och samisk-språk. (%)	Svensk-språk. (%)	Annat språk (%)	Syssels. (%)	Arbetslösa (%)	Utanför arbetskraft. (%)	Inkomster i gsnit.
Kandidater totalt	6,7	40,1	46,9	91,2	6,0	2,3	72,9	8,9	18,2	29 111
CENT	17,1	58,8	45,7	95,4	1,9	2,8	90,3	1,9	7,9	39 345
SAF	8,0	62,4	48,1	98,1	0,9	0,5	83,6	6,1	10,3	30 257
SAML	17,1	72,5	45,4	97,2	1,4	1,4	91,5	0,9	7,6	47 476
SDP	13,4	71,8	45,6	93,5	2,8	3,7	88,9	4,2	6,9	35 888
GRÖNA	5,1	60,6	41,3	94,0	2,3	3,7	86,1	5,6	8,3	30 406
VÄNST	4,6	51,4	44,3	93,5	2,8	3,7	77,8	13,0	9,3	27 866
SFP	7,1	46,9	44,0	7,1	91,8	1,0	83,7	1,0	15,3	36 956
KD	2,6	38,4	51,3	94,7	3,7	1,1	78,4	7,4	14,2	31 119
NYT	0,9	8,3	47,1	93,6	4,6	0,9	72,5	10,1	17,4	29 650
Övriga	1,5	6,6	49,1	93,7	2,6	2,4	48,1	16,0	35,9	20 012
Invalda	58,5	85,5	46,6	92,5	7,0	0,5	96,5	1,5	2,0	55 401

Innehåll

1. Bakgrundsanalys av kandidaterna och de invalda i riksdagsvalet 2019.....	6
1.1. Sammandrag.....	6
1.2. Kandidater, invalda och röstberättigade efter kön.....	8
1.3. Åldersstruktur.....	13
1.4. Utländsk bakgrund.....	18
1.5. Utbildningsnivå.....	22
1.6. Arbetsmarknadsställning.....	23
1.7. Familjeställning.....	27
1.8. Inkomstnivå.....	29

Tabeller

Tabell 1. Antal av kandidaterna efter parti i riksdagsvalen 2011, 2015 och 2019.....	8
Tabell 2. Andelen kvinnor av röstberättigade, kandidater och invalda (efter parti) i riksdagsvalet 2007, 2011, 2015 och 2019, %.....	10
Tabell 3. Andel kvinnor av kandidater och av invalda efter valkrets i riksdagsvalen, 2011, 2015 och 2019, %.....	11
Tabell 4. De röstberättigades, kandidaternas och de invaldas (partivis) genomsnittsalder efter kön i riksdagsvalet 2019.....	18
Tabell 5. Röstberättigade, kandidater och invalda efter kön och språk i riksdagsvalet 2019, %.....	19
Tabell 6. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter utbildningsnivå i riksdagsvalet 2019, %.....	22
Tabell 7. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %.....	24
Tabell 8. Andelar för röstberättigade, kandidater (efter parti) och invalda som hörde till den högsta och lägsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2019, % av partiets kandidater.....	33

Figurer

Figur 1. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter kön i riksdagsvalet 2019, %.....	9
Figur 2. Andel samma kandidater (efter parti) i riksdagsvalen 2011, 2015 och 2019, % av partiets kandidater.....	12
Figur 3. Andel samma invalda riksdagsledamöter (efter parti) i riksdagsvalen 2011, 2015 och 2019, % av partiets invalda.....	13
Figur 4. Röstberättigades åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2019, % av alla röstberättigade.....	14
Figur 5. Kandidaternas åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2019, % av alla kandidater.....	15
Figur 6. De invaldas åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2019, % av alla invalda.....	16
Figur 7. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter åldersklass i riksdagsvalet 2019, %.....	17
Figur 8. Andel personer med främmande modersmål av röstberättigade och kandidater (partivis) samt invalda i riksdagsvalet 2019, %.....	20
Figur 9. Andel personer med utländsk härkomst av röstberättigade och kandidater i riksdagsvalen 2007, 2011, 2015 och 2019, %.....	21
Figur 10. Andel personer med utländsk härkomst av röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda i riksdagsvalet 2019, %.....	21
Figur 11. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %.....	23

Figur 12. De röstberättigades och kandidaternas (partivis) relativa sysselsättningstal i riksdagsvalet 2019, de sysselsattas andel av 18–64-åringar (%).....	25
Figur 13. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter socioekonomiskt ställning i riksdagsvalet 2019, %.....	26
Figur 14. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter arbetsgivarsektor i riksdagsvalet 2019, %.....	27
Figur 15. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter familjeställning i riksdagsvalet 2019, %.....	28
Figur 16. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter antalet barn i riksdagsvalet 2019, %.....	29
Figur 17. Medianen för de röstberättigades, kandidaternas (efter parti) och de invaldas disponibla penninginkomster i riksdagsvalet 2019, € per år.....	30
Figur 18. Kandidater (efter parti), invalda och röstberättigade som hörde till den högsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2019, % (disponibla penninginkomster).....	31
Figur 19. Kandidater (efter parti), invalda och röstberättigade som hörde till den lägsta inkomstdecilen i riksdagsvalet 2019, % (disponibla penninginkomster).....	32
 Riksdagssval, kvalitetsbeskrivning.....	 34

1. Bakgrundsanalys av kandidaterna och de invalda i riksdagsvalet 2019

I det följande redovisas uppgifter om röstberättigade personer i riksdagsvalet 2019, partiernas kandidater och de invalda i riksdagen utgående från olika bakgrundsuppgifter. Uppgifterna om röstberättigade personer har erhållits ur det rösträttsregister som upprättats 22.2.2019 och kandidatuppgifterna ur det kandidatregister som upprättats 14.3.2019. Uppgifterna om de invalda baserar sig på det fastställda resultatet 17.4.2019. Bakgrundsuppgifterna baserar sig på Statistikcentralens statistiska material, bl.a. på befolknings-, sysselsättnings- och familjestatistik samt på examensregistret. Av de röstberättigade ingår bara röstberättigade som är bosatta i Finland. Partier som fått in kandidater i riksdagen i riksdagsvalet 2019 presenteras specificerat i figurerna och i tabellerna och för dem används i analysen benämningen "Riksdagspartier". Hit räknas också Blå framtid, som bröt sig ut ur Sannfinländarna. Uppgifter om övriga partiers och valmansföreningars kandidater har summerats i gruppen "Övriga".

Kandidaterna och de invalda skiljer sig till sin ålders- och könsstruktur från alla röstberättigade. Bland kandidaterna finns betydligt färre personer under 30 år och över 70 år än bland de röstberättigade samt fler män än kvinnor. Detta måste tas i beaktande, då kandidaterna och de invalda jämförs med de röstberättigade. I tabellerna och figurerna i analysen har uppgifterna inte åldersstandardiserats. Vid en åldersstandardisering skulle skillnaden mellan kandidater, invalda och röstberättigade minska något, t.ex. då man jämför dessa grupper utbildningsnivå, huvudsakliga verksamhet, familjeställning och socioekonomiska ställning.

1.1. Sammandrag

Kvinnornas andel av kandidaterna steg till över 40 procent

Vid valet uppställdes 2 468 kandidater, vilket är 322 kandidater fler än i det förra valet och fler än någonsin under 2000-talet. Av kandidaterna är 1 432 män och 1 036 kvinnor. I alla riksdagsval under 2000-talet har kvinnornas andel av kandidaterna varit knappt under 40 procent. Nu steg kvinnornas andel till 42 procent – andelen har stigit med 2,6 procentenheter från förra valet. Av riksdagspartierna ställde Sannfinländarna och Blå framtid upp relativt sett minst kvinnliga kandidater, 31,5 procent respektive 32,9 procent. Kvinnornas andel av kandidaterna är störst bland Gröna förbundet (62,0 %). Utöver Gröna förbundet har SFP och Kristdemokraterna fler kvinnliga än manliga kandidater. Av valkretsarna har Nyland den största andelen kvinnor (44 %) och Vasa den minsta (37 %).

Rekordmånga kvinnor valdes in i riksdagen

Fler kvinnor än någonsin tidigare valdes in i riksdagen. Av de invalda var 94 kvinnor, vilket är 47 procent av alla invalda. Jämfört med valet år 2015 steg antalet kvinnor med 11. Relativt flest kvinnor finns bland Gröna förbundets invalda, av vilka 85 procent är kvinnor. De minsta andelarna kvinnor av de invalda finns bland Sannfinländarna (30,8 %) och Centern (32,3 %).

Något under en tredjedel kandidater också i det förra valet – över hälften förnyade sitt mandat

Något under 30 procent var också kandidater i valet 2015. Av riksdagspartierna har SDP den största andelen samma kandidater som i det förra valet, dvs. över 40 procent. Den minsta andelen samma kandidater har SFP (23,5 %) och Gröna förbundet (29,6 %). Omkring 16 procent av Blå framtid kandidater var uppställda av Sannfinländarna i valet år 2015.

Över hälften av de nu invalda valdes direkt in i riksdagen också i riksdagsvalet år 2015

Av riksdagspartierna har Blå framtid de äldsta kandidaterna, gröna förbundet de yngsta

Kandidaterna är i genomsnitt 4,3 år yngre än de röstberättigade. Genomsnittsåldern för kandidaterna är 46,9 år och för röstberättigade 51,2 år. Bland riksdagspartierna har Blå framtid de äldsta kandidaterna: kandidaternas genomsnittliga ålder är 54,4 år och andelen kandidater som fyllt 60 år är omkring 38 procent. Genomsnittsåldern är för sin del lägst bland Gröna förbundets kandidater. Av dem är ungefär 15 procent yngre än 30 år och kandidaternas genomsnittliga ålder är 41,3 år.

Kvinnorna i majoritet bland riksdagsledamöter under 45 år

De män som invaldes i riksdagen är klart äldre än de invalda kvinnorna. Genomsnittsåldern för de invalda männen är 48,8 år och för de invalda kvinnorna 44,1 år. Av riksdagsledamöterna under 45 år är nästan 60 procent kvinnor. På motsvarande sätt är andelen kvinnor som fyllt 55 år mindre än 30 procent.

Av kandidaterna är 2,4 procent av utländsk härkomst – och av de invalda 0,5 procent

Andelen personer med utländsk härkomst bland kandidaterna är på samma nivå som för röstberättigade, ungefär 2,5 procent. Andelen personer av utländsk härkomst av alla personer bosatta i Finland är dock större eftersom bara finska medborgare är röstberättigade och får kandidera i riksdagsval. T.ex. var ungefär sju procent av befolkningen som bodde i Finland år 2017 av utländsk härkomst. Av riksdagspartierna har SDP och Vänsterförbundet flest kandidater med utländsk härkomst, något över fyra procent och Sannfinländarna minst, omkring en halv procent av kandidaterna.

Av de invalda är 0,5 procent av utländsk härkomst. Sett till språk är andelen personer med ett främmande språk som modersmål av alla invalda också 0,5 procent. Totalt 7,0 procent av de invalda har svenska som modersmål. De förras andel av alla invalda är två procentenheter mindre än deras andel av de röstberättigade. De svenskspråkigas andel är däremot något större än deras andel av befolkningen.

Högre utbildning bland kandidaterna och de invalda och flera med i arbetslivet

Nästan hälften av kandidaterna har högskoleexamen. Av de röstberättigade är motsvarande andel något under en fjärdedel. Under tio procent av kandidaterna har examen enbart på grundnivå, men av röstberättigade omkring en fjärdedel. Detta förklaras delvis av att de röstberättigade och kandidaterna har olika åldersstruktur. Högst utbildade är Gröna förbundets och Samlingspartiets kandidater, av dem har mer än hälften högre högskoleexamen eller examen på forskarutbildningsnivå.

De invalda i riksdagsvalet är högre utbildade än de röstberättigade och de uppställda kandidaterna. Av de invalda har omkring 70 procent examen på högskolenivå och omkring tre procent har enbart utbildning på grundnivå.

Skillnaden i åldersstrukturen mellan kandidater, invalda och röstberättigade återspeglas också i skillnader i deras arbetsmarknadsställning: av de invalda är nästan alla sysselsatta, av kandidaterna över 70 procent och av de röstberättigade något över hälften. Nästan en tredjedel av de röstberättigade är pensionerade, men av kandidaterna bara omkring var tionde. Av de invalda är två procent pensionärer eller annars utanför arbetskraften. Det relativa sysselsättningstalet räknas utgående från den sysselsatta befolkningen i åldern 18–64 år. Bland kandidaterna är det relativa sysselsättningstalet 78 procent, bland de röstberättigade omkring tio procentenheter lägre.

Sett till socioekonomisk ställning finns det fler tjänstemän bland kandidaterna än bland de röstberättigade: 70 procent av kandidaterna och 59 procent av sysselsatta röstberättigade är tjänstemän. I alla riksdagspartier är tjänstemännens andel av kandidaterna större än tjänstemännens andel av de röstberättigade.

Av de invalda är nästan 80 procent högre tjänstemän. Två procent har företagarbakgrund och 3 procent jobbar i arbetaryrken. Av de nya invalda är nästan hälften högre tjänstemän.

Av de kandidater som är med i arbetslivet arbetar 43 procent inom den offentliga sektorn. Inom den kommunala sektorn arbetar ungefär lika många av de röstberättigade och av kandidaterna. Däremot sysselsätter den statliga sektorn betydligt fler riksdagskandidater än röstberättigade. Medan något över fem procent av alla röstberättigade arbetar inom den statliga sektorn är motsvarande andel ungefär 18 procent bland kandidaterna.

Majoriteten av de invalda – omkring två tredjedelar – arbetar inom den statliga sektorn, vilket förklaras av att nuvarande ledamöter valts in på nytt. Däremot arbetar över hälften av de nya riksdagsledamöterna inom den privata sektorn, 18,0 procent är löntagare inom staten och något under en fjärdedel är löntagare inom kommunen.

Av de invalda är hälften föräldrar i en barnfamilj

Kandidaterna och de invalda avviker också till sin familjeställning från de röstberättigade: det finns betydligt fler föräldrar i familj och betydligt färre som lever i ett barnlöst parförhållande än bland de röstberättigade. Detta förklaras naturligtvis redan av det faktum att kandidaternas och de invaldas åldersstruktur är yngre än de röstberättigades. Av alla röstberättigade är 22 procent föräldrar i en barnfamilj,

av kandidaterna drygt en tredjedel och av de invalda något under hälften. Ensamboende av de röstberättigade är för sin del en fjärdedel, av kandidaterna något över en femtedel och av de invalda omkring 15 procent.

Familjeställningen anger inte hur många kandidater som har eller har haft egna barn. I äldre åldersklasser har barnen redan flyttat hemifrån och t.ex. då familjen splittras kanske barnen bor hos den ena föräldern. Saken kan dock granskas på grundval av uppgifterna om antalet barn i Befolkningsdatasystemet. Kandidaterna har något fler barn än genomsnittet. Av kandidaterna har 70 procent egna barn, av de röstberättigade är motsvarande andel 66 procent. Kandidaterna har i genomsnitt 1,7 barn och de röstberättigade 1,5 barn.

Av dem som invaldes i riksdagen är omkring en femtedel barnlösa, bland både män och kvinnor. Tjugotre procent av de invalda kvinnorna och 38 procent av de invalda männen har minst tre barn. I genomsnitt har de invalda kvinnorna 1,8 och de invalda männen 2,2 barn.

Den högsta inkomstnivån hos Samlingspartiets kandidater

Kandidaterna är högre utbildade än de röstberättigade och av dem är också en större del med i arbetslivet. Detta förklarar i hög grad varför kandidaterna har en högre inkomstnivå än de röstberättigade. Medianen för kandidaternas och för alla röstberättigades disponibla penninginkomster är 29 100 euro respektive 21 500 euro. Kandidaternas disponibla penninginkomst är ungefär 36 procent högre än de röstberättigades.

När man ser till parti varierar kandidaternas inkomster från Samlingspartiets ca 47 500 euro till Blå framtid 26 300 euro. Hos den tiondel av den röstberättigade befolkningen som har de högsta inkomsterna är den disponibla inkomsten minst 39 600 euro och hos den tiondel som har de lägsta inkomsterna högst 9 400 euro. Av alla kandidater hör 27 procent till den högsta decilen. I den del av inkomstfördelningen som har de högsta inkomsterna finns Samlingspartiets och Centerns kandidater. Av Samlingspartiets kandidater hör omkring 62 procent och av Centerns kandidater hälften till den högsta inkomstdecilen.

Medianen för alla invaldas disponibla penninginkomster är 55 400 euro per år. Jämfört med de röstberättigade har de invalda 2,6 gånger så mycket disponibla pengar och jämfört med kandidaterna nästan dubbelt så mycket disponibla pengar.

1.2. Kandidater, invalda och röstberättigade efter kön

Kvinnornas andel av kandidaterna 42 procent

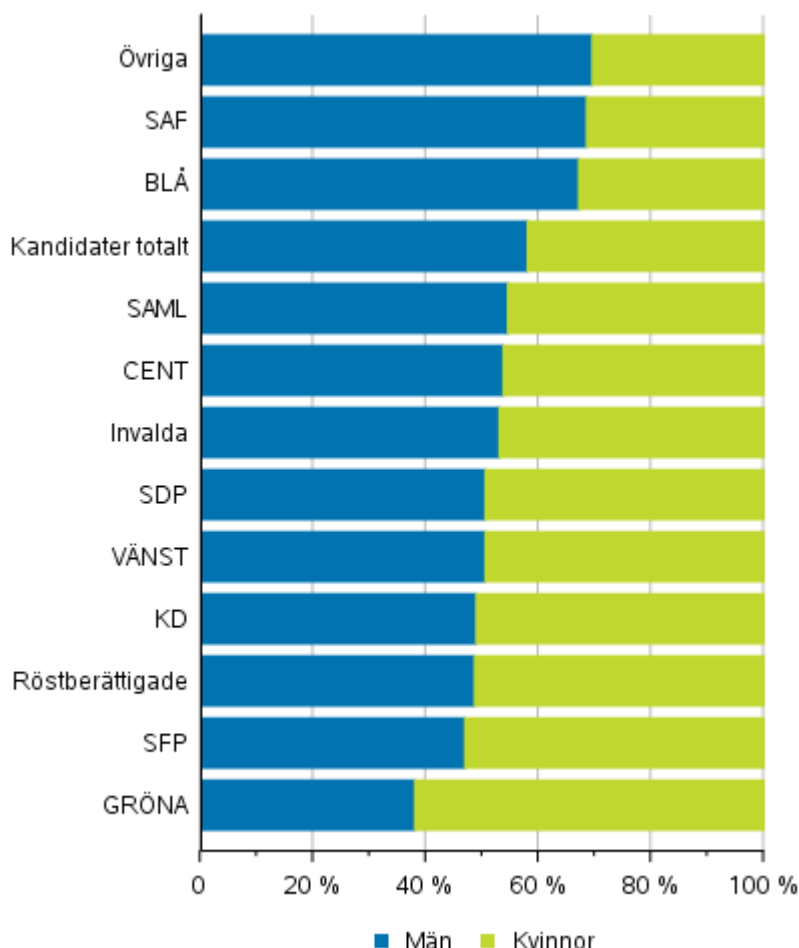
Vid valet uppställdes 2 468 kandidater, vilket är 322 kandidater fler än i det förra valet och fler än någonsin under 2000-talet. Fyra partier, dvs. Centern, SDP, Vänsterförbundet och Gröna förbundet ställde upp det maximala antalet kandidater, vilket är 216. Också bland Sannfinländarna är antalet kandidater på samma nivå som förra gången, även om Blå framtid, som bröts sig ut ur Sannfinländarna, nu ställde upp 152 kandidater.

Tabell 1. Antal av kandidaterna efter parti i riksdagsvalen 2011, 2015 och 2019

	Antalet kandidater efter parti			Förändringen från föregående val (%)	
	2011	2015	2019	2015	2019
Kandidater totalt	2 315	2 146	2 468	-7.3	15,0
Centern i Finland CENT	233	216	216	-7.3	0,0
Sannfinländarna SAF	238	215	213	-9.7	-0.9
Samlingspartiet SAML	232	214	211	-7.8	-1.4
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	238	216	216	-9.2	0,0
Gröna förbundet GRÖNA	228	208	216	-8.8	3,8
Vänsterförbundet VÄNST	236	216	216	-8.5	0,0
Svenska folkpartiet i Finland SFP	83	104	98	25,3	-5.8
Kristdemokraterna i Finland KD	191	193	190	1,0	-1.6
Blå framtid BLÅ	.	.	152	.	.
Övriga	636	564	740	-11.3	31,2

Av kandidaterna är 1 432 män och 1 036 kvinnor. Kvinnornas andel av kandidaterna är nu 42 procent, andelen har ökat med 2,6 procentenheter från förra valet. Av de stora riksdagspartierna ställde Sannfinländarna (31,5 %) och Blå framtid (32,9 %) upp relativt sett minst kvinnliga kandidater i valet år 2019. Flest kvinnliga kandidater har Gröna förbundet (62,0 %) och Svenska folkpartiet i Finland (53,1 %). Dessutom har också Kristdemokraterna i Finland fler kvinnliga än manliga kandidater (51,1 %). Av de röstberättigade är kvinnorna i majoritet, dvs. 51,4 procent.

Figur 1. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter kön i riksdagsvalet 2019, %

Kvinnornas andel av riksdagsvalskandidaterna steg nu för första gången under 2000-talet till över 40 procent. Andelen kvinnor av kandidaterna är högre än i det föregående valet inom alla partier förutom inom Samlingspartiet och Sannfinländarna. De kvinnliga kandidaternas andel minskade inom Samlingspartiet med 0,8 procentenheter och inom Sannfinländarna med 3,8 procentenheter. Också Blå framtid ställde upp färre kvinnor (32,9 %) än vad Sannfinländarna gjorde i valet 2015. Andelen kvinnliga kandidater ökade mest inom SFP (8,9 %-enheter) och inom Centern (6,5 %-enheter).

Kvinnornas andel av de invalda 47 procent

I riksdagsvalet invaldes 106 män och 94 kvinnor. Andelen kvinnor av de invalda är 47 procent, vilket är fem procentenheter högre än andelen kvinnor av kandidaterna. I valet år 2007 steg kvinnornas andel av de invalda till över 40 procent. Jämfört med valet 2015 valdes 11 fler kvinnor in i riksdagen, dvs. kvinnornas andel ökade med 5,5 procentenheter.

Relativt flest kvinnor finns bland Gröna förbundets invalda, av vilka 85 procent är kvinnor. Kvinnorna är i majoritet också bland Kristdemokraternas, SDP:s och Vänsterförbundets invalda. I alla dessa partier är kvinnornas andel av de invalda större än av kandidaterna. De minsta andelarna kvinnor av de invalda fanns bland Sannfinländarna (30,8 %) och Centern (32,3 %). På motsvarande sätt är kvinnornas andel av de

invalda i dessa partier, liksom i Samlingspartiet och Kristdemokraterna, mindre än deras andel av kandidaterna.

Tabell 2. Andelen kvinnor av röstberättigade, kandidater och invalda (efter parti) i riksdagsvalet 2007, 2011, 2015 och 2019, %

		2007	2011	2015	2019
	Röstberättigade	51,6	51,6	51,5	51,4
Kandidater	Partier totalt	39,9	39,0	39,4	42,0
	Centern i Finland CENT	43,8	41,2	39,8	46,3
	Samlingspartiet SAML	44,0	44,8	46,3	45,5
	Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	49,1	43,3	47,2	49,5
	Vänsterförbundet VÄNST	45,7	43,6	43,1	49,5
	Gröna förbundet GRÖNA	52,5	51,8	56,3	62,0
	Kristdemokraterna i Finland KD	39,4	42,9	45,6	51,1
	Svenska folkpartiet i Finland SFP	45,3	44,6	44,2	53,1
	Sannfinländarna SAF	25,0	33,2	35,3	31,5
	Blå framtid BLÅ	-	-	-	32,9
	Övriga	28,2	28,5	24,5	30,5
Invalda	Partier totalt	42,0	42,5	41,5	47,0
	Centern i Finland CENT	29,4	34,3	28,6	32,3
	Samlingspartiet SAML	40,0	34,1	43,2	42,1
	Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	55,6	64,3	61,8	57,5
	Vänsterförbundet VÄNST	17,6	42,9	58,3	56,3
	Gröna förbundet GRÖNA	66,7	50,0	46,7	85,0
	Kristdemokraterna i Finland KD	57,1	50,0	60,0	60,0
	Svenska folkpartiet i Finland SFP	55,6	55,6	33,3	44,4
	Sannfinländarna SAF	20,0	28,2	31,6	30,8
	Övriga	100,0	100,0	-	-

Minst kvinnliga kandidater i Vasa valkrets

I valet 2019 finns det minst kvinnliga kandidater i Vasa valkrets, omkring 37 procent. Det är den enda valkretsen där andelen kvinnor av kandidaterna är under 40 procent. I Vasa valkrets har andelen kvinnliga kandidater varit oförändrad sedan år 2007.

Flest kvinnliga kandidater av valkretsarna i Fastlandsfinland finns i Nyland, där kvinnornas andel av kandidaterna är 44 procent. Av kandidaterna i Mellersta Finland, Uleåborg, Tavastland och Egentliga Finland är fler kvinnor än i genomsnitt. Jämfört med föregående val ökade andelen kvinnor av kandidaterna mest i Lappland (4,6 %-enheter), Nyland (4,5 %-enheter) och i Birkaland (4,4 %-enheter).

Av de fem kandidaterna i Ålands valkrets är två kvinnor, dvs. 40 procent.

Av de röstberättigade är majoriteten kvinnor, 51,4 procent. Den kvinnliga majoriteten är störst i Helsingfors valkrets där 54,2 procent av de röstberättigade är kvinnor. Uleåborgs valkrets är den enda valkretsen där andelen kvinnor av röstberättigade är under 50 procent.

Bland kandidaterna är underrepresentationen av kvinnor störst i Vasa och Helsingfors valkretsar, där andelen kvinnliga kandidater är 13 procentenheter mindre än andelen kvinnor av de röstberättigade. I Uleåborgs, Mellersta Finlands och Nylands valkretsar är denna skillnad minst, 6–7 procentenheter.

Relativt sett flest kvinnliga invalda i riksdagen från Satakunta och Savolax-Karelens valkretsar

Relativt sett mest kvinnor valdes in från Satakunta och Savolax-Karelens valkretsar, där kvinnornas andel var minst 60 procent av de invalda. Minst hälften av de invalda var kvinnor också i Helsingfors (59,1 %), Egentliga Finlands (52,9 %) och Tavastlands (50,0 %) valkretsar. Relativt sett minst kvinnor valdes in i

riksdagen från Vasa valkrets, där mindre än 20 procent är kvinnor. Man bör dock beakta att slumpmässigheten kan påverka könsandelarna i betydande grad i de små valkretsarna.

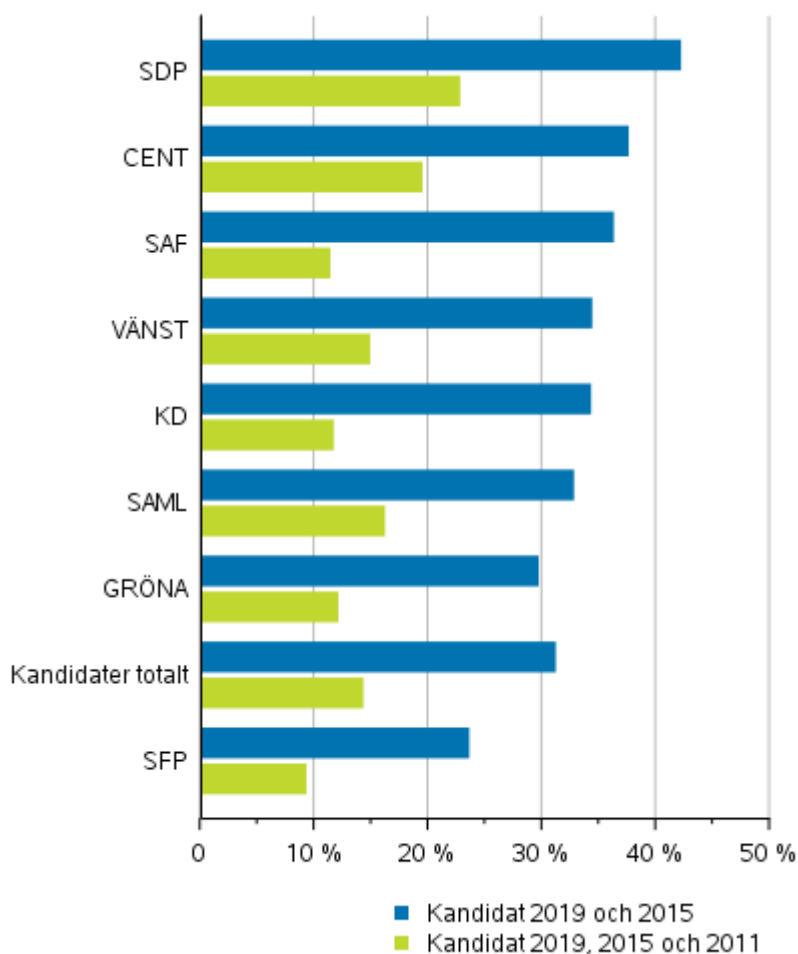
Tabell 3. Andel kvinnor av kandidater och av invalda efter valkrets i riksdagsvalet, 2011, 2015 och 2019, %

	2011		2015		2019	
	Kandidater	Invalda	Kandidater	Invalda	Kandidater	Invalda
Hela landet	39,0	42,5	39,4	41,5	42,0	47,0
Helsingfors	40,8	42,9	41,3	36,4	41,3	59,1
Nyland	40,9	48,6	39,6	34,3	44,1	47,2
Egentliga Finland	40,3	47,1	41,0	52,9	42,4	52,9
Satakunta	40,2	33,3	38,1	50,0	40,2	62,5
Tavastland	38,6	42,9	42,5	42,9	43,2	50,0
Birkaland	36,7	44,4	37,4	42,1	41,8	42,1
Sydöstra Finland	36,3	38,9	38,9	41,2	40,8	47,1
Savolax-Karelen	40,7	33,3	38,1	50,0	41,2	60,0
Vasa	36,1	35,3	35,9	31,3	36,9	18,8
Mellersta Finland	41,8	60,0	40,9	30,0	43,8	40,0
Uleåborg	38,5	33,3	40,6	50,0	43,5	44,4
Lappland	33,3	42,9	35,6	57,1	40,2	42,9

Något under en tredjedel av kandidaterna uppställda också år 2015

Något under 30 procent av kandidaterna i riksdagsvalet år 2019 var också uppställda som kandidater i valet år 2015 och ungefär 13 procent var uppställda både i valet år 2015 och år 2011. Av riksdagspartierna har SDP den största andelen samma kandidater som i det förra valet (42,1 %). Den minsta andelen samma kandidater har SFP (23,5 %) och Gröna förbundet (29,6 %). Omkring 16 procent av Blå framtid kandidater var uppställda av Sannfinländarna i valet år 2015.

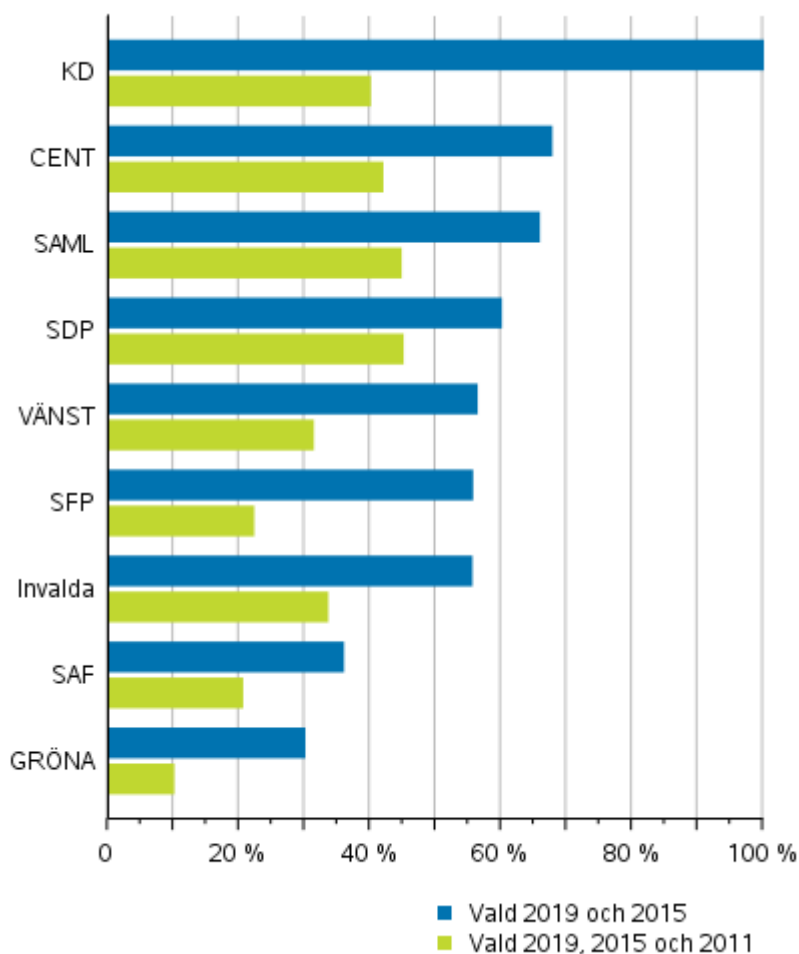
Figur 2. Andel samma kandidater (efter parti) i riksdagsvalen 2011, 2015 och 2019, % av partiets kandidater

En tredjedel av dem som valdes in i riksdagen också invalda i de två föregående valen

Av dem som valdes in i riksdagen invaldes 111, dvs. 55,5 procent, direkt in också i riksdagsvalet år 2015. På grund av personbyten under mandatperioden finns det något fler sittande riksdagsledamöter av de invalda, dvs. 117 (58,5 %). Relativt sett mest samma invalda har Kristdemokraterna, vars alla nu invalda kandidater också invaldes i valet år 2015. Näst mest samma kandidater har valets förlorare Centern (67,7 %). Relativt sett minst samma invalda kandidater har Gröna förbundet (30 %) som för sin del hör till valets vinnare samt Sannfinländarna (35,9 %), av vilka en del av de invalda i förra valet var kandidater för Blå framtid. Drygt en tredjedel av den nya riksdagens ledamöter har valts in i riksdagen i valen både år 2015 och år 2011.

Figur 3. Andel samma invalda riksdagsledamöter (efter parti) i riksdagsvalen 2011, 2015 och 2019, % av partiets invalda

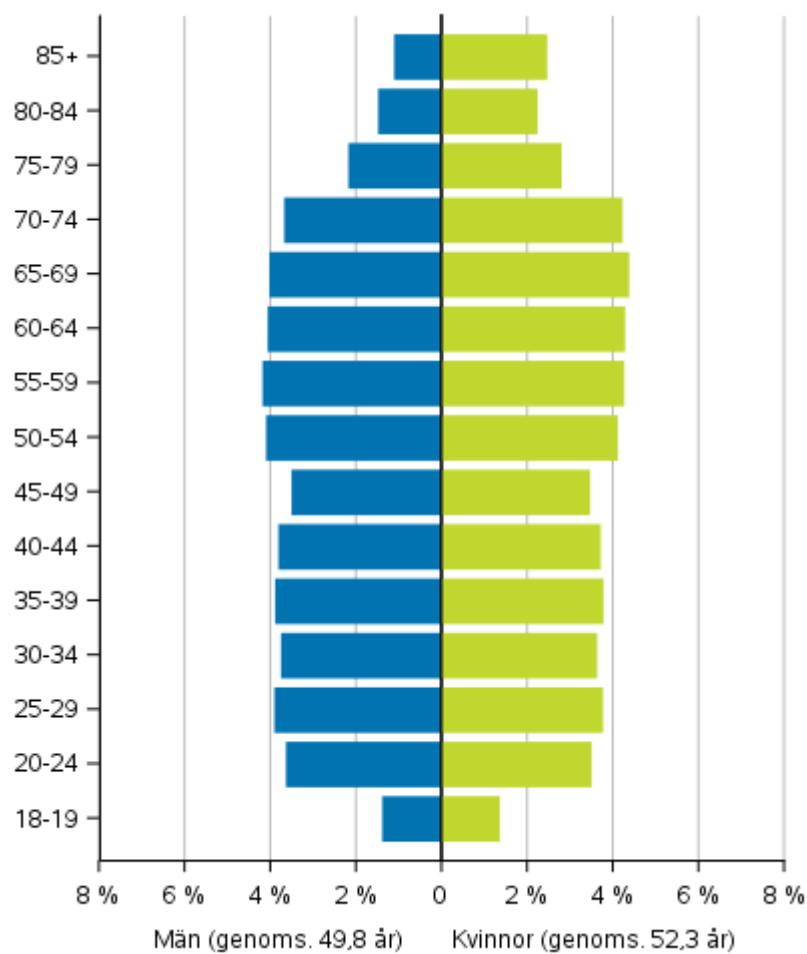
1.3. Åldersstruktur

Kandidaterna i genomsnitt 4,3 år yngre än de röstberättigade

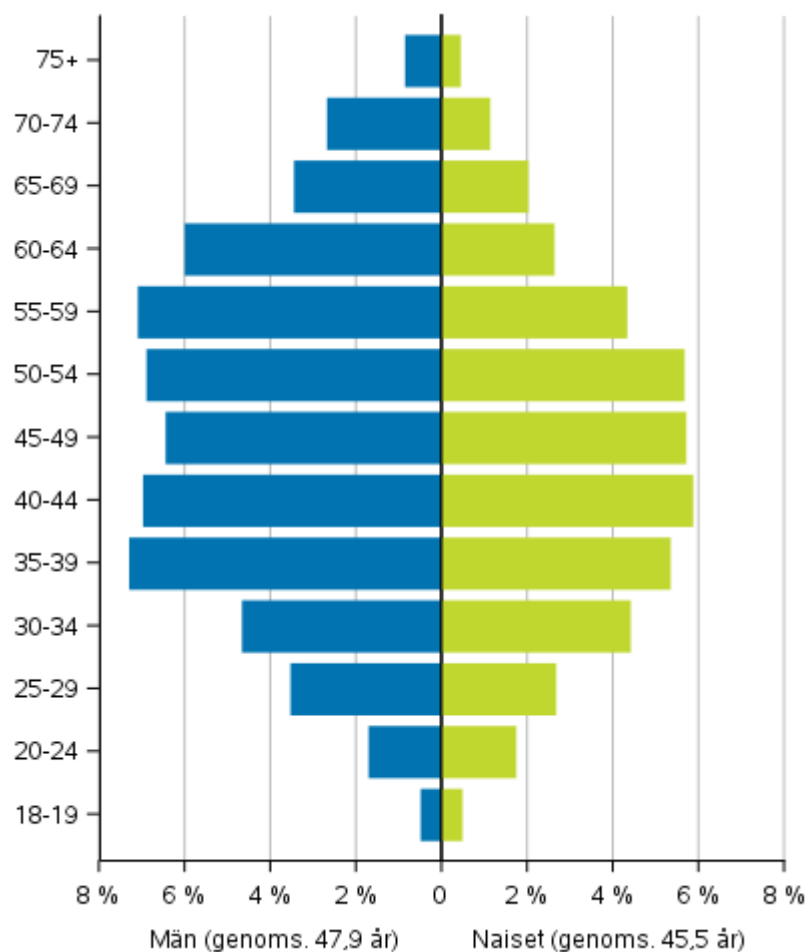
De manliga kandidaternas genomsnittliga ålder är 47,9 år och de kvinnliga kandidaternas 45,5 år. De kvinnliga kandidaterna är i genomsnitt nästan sju år yngre än de kvinnliga röstberättigade, de manliga kandidaterna ungefär två år yngre. De röstberättigades genomsnittliga ålder har stigit med omkring ett år från föregående riksdagsval. Männens genomsnittliga ålder på valdagen är nu 49,8 år och kvinnornas 52,3 år.

Kandidaternas åldersstruktur avviker från de röstberättigades. Ålderspyramiden liknar varken i den ena eller i den andra gruppen längre någon pyramid. Pyramiden för de röstberättigade är ganska jämntjock ända till 74-åringarna och efter det minskar åldersklasserna kraftigt. I kandidaternas pyramider är majoriteten i alla åldersklasser män, dessutom saknas både de yngsta och de äldsta åldersklasserna. Flest manliga kandidater finns bland 35–39-åringarna och bland 55–59-åringarna. Bland kvinnliga kandidater ligger tyngdpunkten däremot bland kandidater i åldern 40–54 år.

Figur 4. Röstberättigades åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2019, % av alla röstberättigade

Figur 5. Kandidaternas åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2019, % av alla kandidater

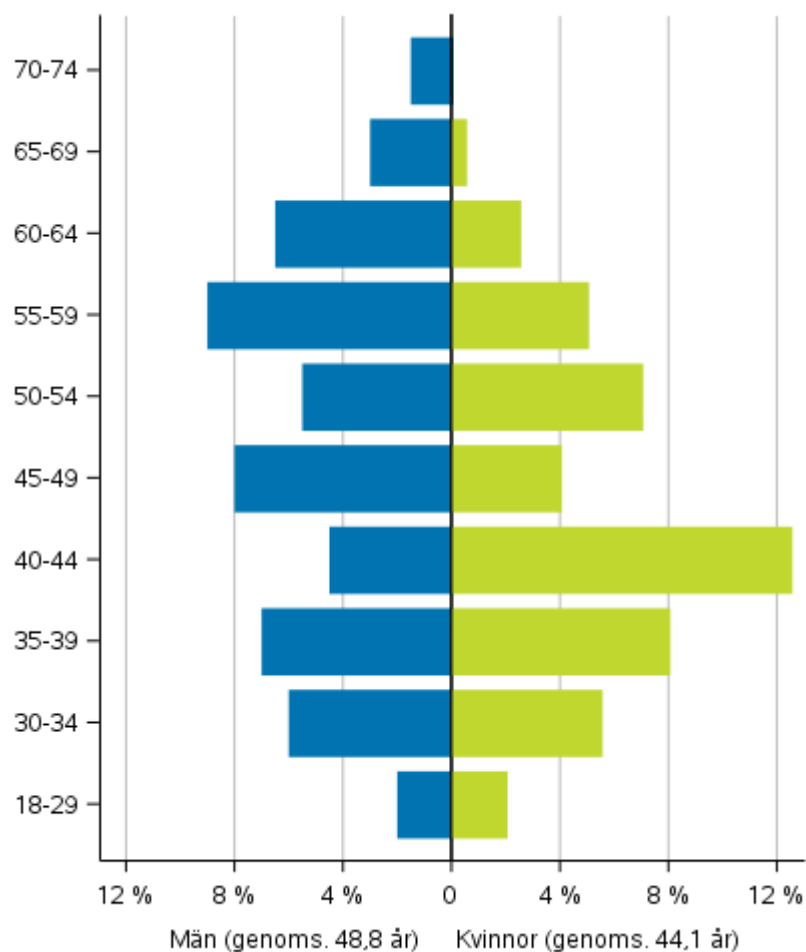

Av riksdagsledamöterna under 45 år är majoriteten kvinnor

De män som invaldes i riksdagen är klart äldre än de invalda kvinnorna. Genomsnittsåldern för de invalda männen är 48,8 år och för de invalda kvinnorna 44,1 år. Flest män finns bland 55-59-åringarna (9,0 % av alla invalda) och flest kvinnor bland 40-44-åringar (12,5 % av alla invalda). Av riksdagsledamöterna under 45 år är nästan 60 procent kvinnor. På motsvarande sätt är andelen kvinnor som fyllt 55 år mindre än 30 procent.

Äldre än genomsnittet är Kristdemokraternas och SFP:s invalda riksdagsledamöter. Genomsnittsåldern för Kristdemokraternas invalda är 56,6 år och för SFP:s invalda 49,9 år. De yngsta riksdagsledamöterna har för sin del Gröna förbundet (42 år) och Vänsterförbundet (43 år). (Tabell 4, figur 6)

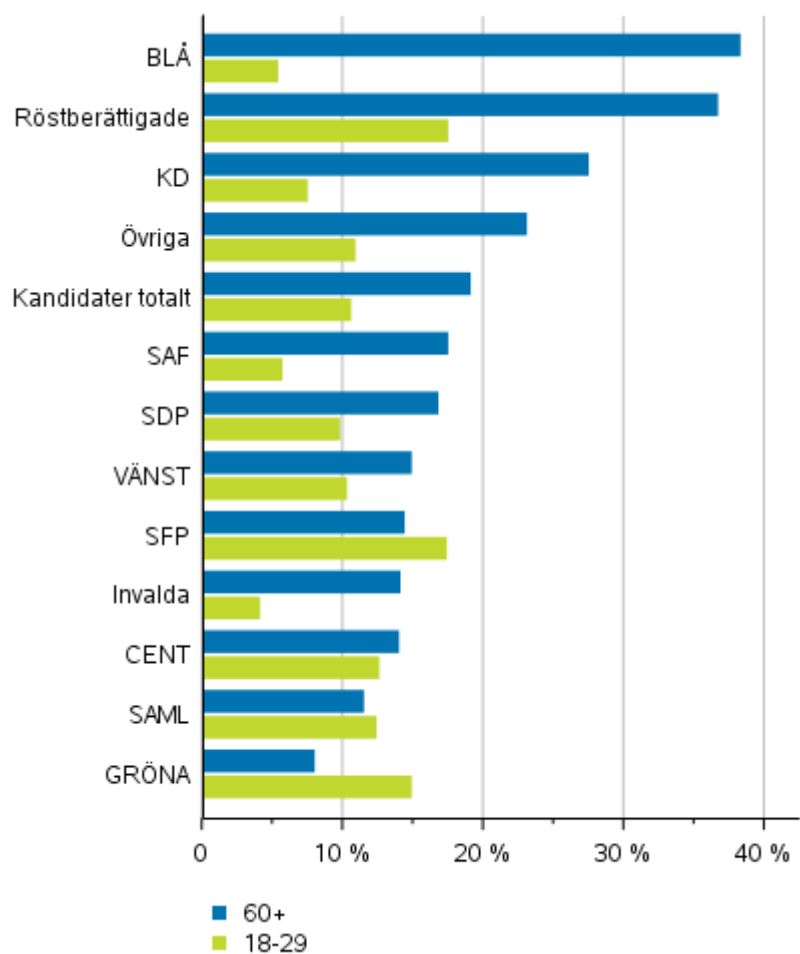
Figur 6. De invaldas åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2019, % av alla invalda

Blå framtid har de äldsta kandidaterna

Bland riksdagspartierna har Blå framtid de äldsta kandidaterna: kandidaternas genomsnittliga ålder är 54,4 år och andelen kandidater som fyllt 60 år är omkring 38 procent. Genomsnittsåldern är för sin del lägst bland Gröna förbundets kandidater. Av dem är ungefär 15 procent yngre än 30 år och kandidaternas genomsnittliga ålder är 41,3 år. Flest kandidater under 30 år har SFP, något över 17 procent, vilket är en nästan lika stor andel som andelen under 30 år av alla röstberättigade. Av alla kandidater är omkring tio procent yngre än 30 år och 19 procent 60 år eller äldre. Bara tre partier, dvs. Gröna förbundet, SFP och Samlingspartiet har fler kandidater under 30 år än 60 år eller äldre.

Figur 7. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter åldersklass i riksdagsvalet 2019, %

Tabell 4. De röstberättigades, kandidaternas och de invaldas (partivis) genomsnittsålder efter kön i riksdagsvalet 2019

		Män	Kvinnor	Totalt
	Röstberättigade	49,8	52,3	51,1
Kandidater	Partier totalt	47,9	45,5	46,9
	CENT	46,4	44,8	45,7
	SAF	49,1	45,8	48,1
	SAML	46,9	43,6	45,4
	SDP	47,2	43,9	45,6
	GRÖNA	43,0	40,3	41,3
	VÄNST	44,9	43,7	44,3
	SFP	47,3	41,2	44,0
	KD	51,7	50,9	51,3
	BLÅ	54,2	54,7	54,4
	Övriga	47,7	47,7	47,7
	Invalda	Partier totalt	48,8	44,1
CENT		48,0	42,7	46,3
SAF		47,3	45,5	46,7
SAML		47,2	43,8	45,8
SDP		52,8	46,3	49,1
GRÖNA		53,3	39,9	42,0
VÄNST		49,1	38,2	43,0
SFP		46,8	53,8	49,9
KD		58,5	55,3	56,6
Övriga		50,0	.	50,0

1.4. Utländsk bakgrund

Andelen kandidater med främmande modersmål 2,3 procent

Andelen kandidater med främmande modersmål är på samma nivå som bland röstberättigade. Av kandidaterna har 2,3 procent ett främmande språk som modersmål och av de röstberättigade 2,4 procent. Jämfört med riksdagsvalet år 2011 är andelen kandidater med ett främmande modersmål nästan oförändrad, även om andelen personer med främmande modersmål har ökat bland de röstberättigade. I valet år 2011 fanns det dock relativt sett fler personer med ett främmande modersmål bland kandidaterna än bland de röstberättigade. Över 60 procent av kandidaterna med ett främmande modersmål kandiderar i Helsingfors eller Nylands valkrets.

Också när det gäller svenskspråkiga är andelen kandidater något fler än andelen röstberättigade. Av de röstberättigade har 5,2 procent svenska som modersmål och av kandidaterna 6,0 procent. I Fastlandsfinland har de svenskspråkiga kandidaterna koncentrerats till Vasa, Helsingfors, Nylands och Egentliga Finlands valkretsar.

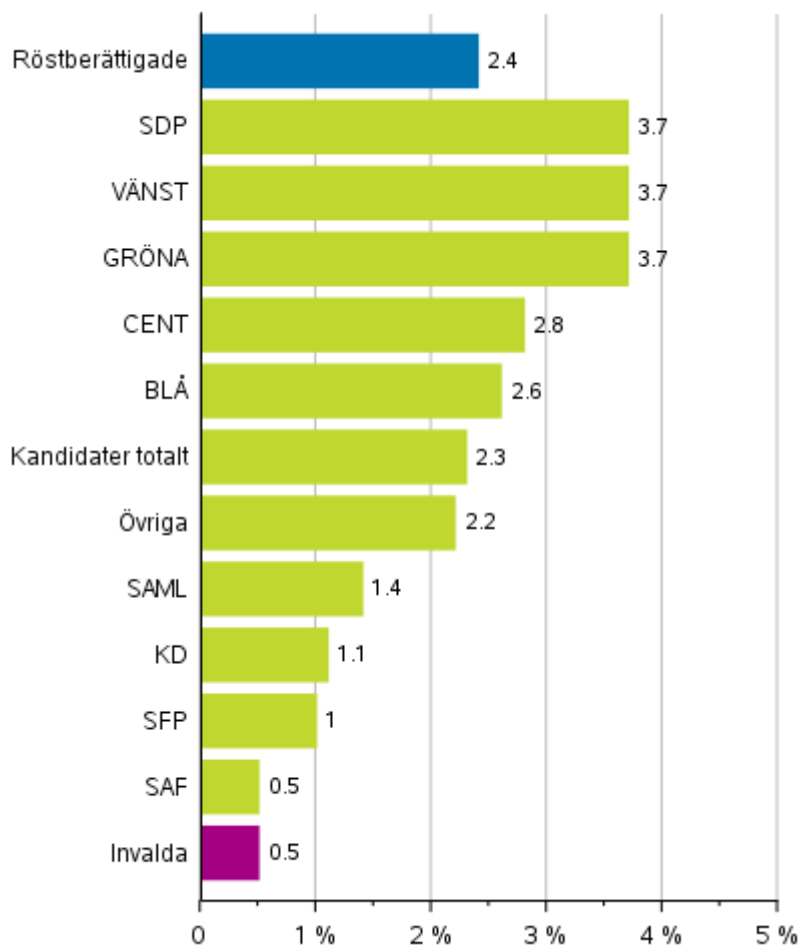
Tabell 5. Röstberättigade, kandidater och invalda efter kön och språk i riksdagsvalet 2019, %

		Män	Kvinnor	Totalt
Röstberättigade	Finska, samiska	92,2	92,2	92,2
	Svenska	5,4	5,1	5,2
	Annat språk	2,3	2,6	2,4
	Okänd	0,1	0,1	0,1
	Totalt	100,0	100,0	100,0
Kandidater totalt	Finska, samiska	91,4	90,8	91,2
	Svenska	5,3	6,9	6,0
	Annat språk	2,6	1,9	2,3
	Okänd	0,7	0,3	0,5
	Totalt	100,0	100,0	100,0
Invalda	Finska, samiska	90,6	94,7	92,5
	Svenska	8,5	5,3	7,0
	Annat språk	0,5
	Totalt	100,0	100,0	100,0

Flest kandidater med främmande modersmål har Gröna förbundet, Vänsterförbundet och SDP, 3,7 procent. Minst kandidater med främmande modersmål har däremot Sannfinländarna, SFP och Kristdemokraterna, ungefär en procent eller mindre.

Av de invalda har 0,5 procent ett främmande språk som modersmål och 7,0 procent är svenskspråkiga (tabell 5). De förras andel av alla invalda är två procentenheter mindre än deras andel av de röstberättigade. De svenskspråkigas andel är däremot något större än deras andel av befolkningen.

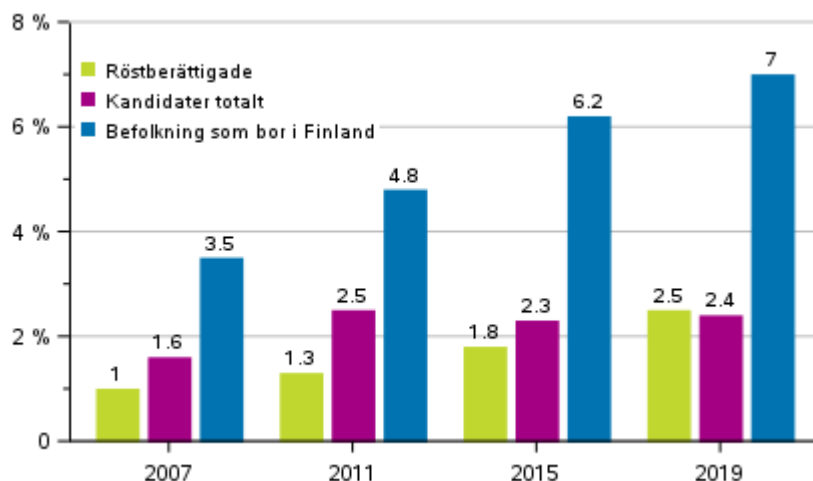
Figur 8. Andel personer med främmande modersmål av röstberättigade och kandidater (partivis) samt invalda i riksdagsvalet 2019, %

Av kandidaterna är 2,4 procent av utländsk härkomst

Man kan också granska befolkningen med utländsk bakgrund efter personens härkomst. Till personer med utländsk härkomst räknas personer vars båda föräldrar (eller enda förälder) är födda utomlands. I riksdagsvalet 2019 är 2,4 procent av kandidaterna av utländsk härkomst och av röstberättigade 2,5 procent. Jämfört med föregående val har andelen med utländsk härkomst ökat bland röstberättigade, men är oförändrad bland kandidaterna. Andelen personer av utländsk härkomst av alla personer bosatta i Finland är dock större eftersom bara finska medborgare är röstberättigade och får kandidera i riksdagsval. T.ex. var ungefär sju procent av befolkningen som bodde i Finland år 2017 av utländsk härkomst.

Figur 9. Andel personer med utländsk härkomst av röstberättigade och kandidater i riksdagsvalet 2007, 2011, 2015 och 2019, %

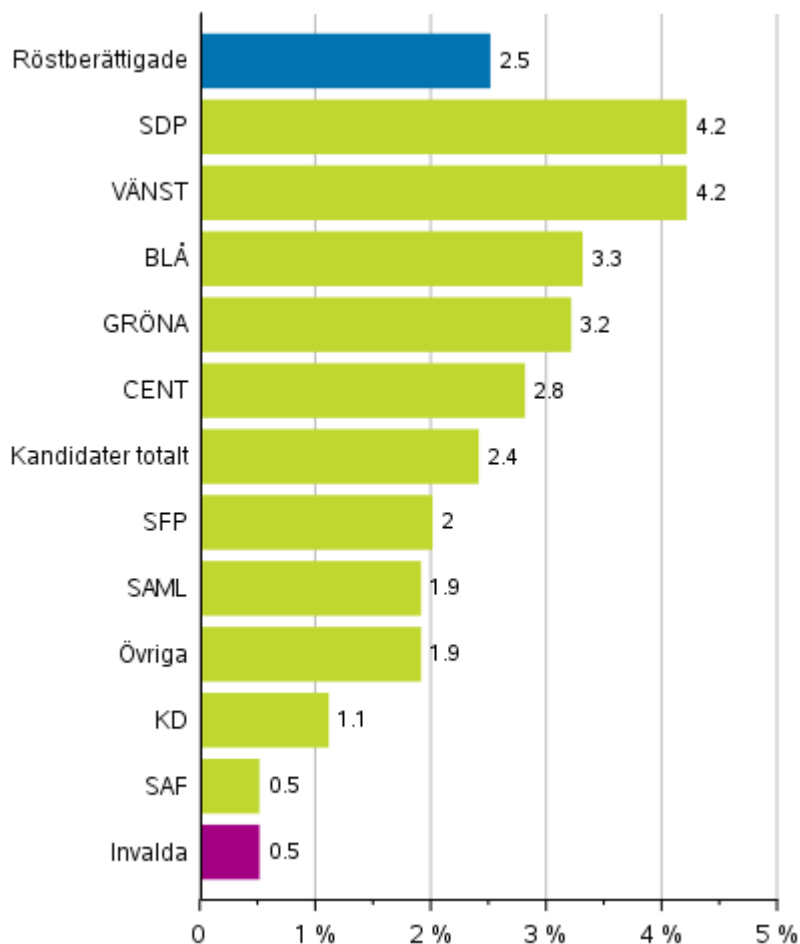

I fråga om befolkningen bosatt i Finland är den senaste uppgiften från i slutet av år 2017

Av riksdagspartierna har SDP och Vänsterförbundet (4,2 %) flest kandidater med utländsk härkomst. Av riksdagspartierna har Sannfinländarna minst kandidater med utländsk härkomst, dvs. omkring en halv procent av kandidaterna.

Totalt 0,5 procent av de invalda har utländsk härkomst.

Figur 10. Andel personer med utländsk härkomst av röstberättigade, kandidater (partisvis) och invalda i riksdagsvalet 2019, %

1.5. Utbildningsnivå

Riksdagskandidaterna har allt högre utbildning

Riksdagskandidaterna är en högt utbildad grupp. Kandidaternas utbildningsnivå har stigit för varje val. I valet 2007 hade 14 procent av kandidaterna examen enbart på grundnivå, i valet 2015 något under tio procent och i valet 2019 har 8,5 procent av kandidaterna examen enbart på grundnivå. På motsvarande sätt har andelen kandidater som avlagt högskoleexamen stigit med omkring nio procentenheter från valet år 2007, dvs. från 39 procent till ungefär 48 procent.

Av de röstberättigade har omkring 23 procent examen på högskolenivå och 24 procent har enbart utbildning på grundnivå.

Högst utbildade är Gröna förbundets och Samlingspartiets kandidater, av dem har mer än hälften högre högskoleexamen eller examen på forskarutbildningsnivå. Andelen som avlagt examen på denna nivå är lägst bland Sannfinländarnas (17,4 %) och Blå framtid samt Vänsterförbundets kandidater (båda omkring 23 %).

Av de invalda har 70 procent examen på högskolenivå

Till riksdagsledamöter väljs högt utbildade personer. Av de invalda har över 70 procent avlagt examen på högskolenivå, medan andelen av alla kandidater är omkring hälften och av de röstberättigade omkring 23 procent. Examen enbart på grundnivå har bara tre procent av de invalda. Av kandidaterna och alla röstberättigade hade 8,5 procent resp. omkring 24 procent avlagt examen enbart på grundnivå.

Kvinnorna är numera mer utbildade än männen, särskilt i de yngre åldersklasserna. Detsamma gäller också i den nya riksdagen. Av de kvinnliga riksdagsledamöterna har omkring 82 procent avlagt examen på högskolenivå och av de manliga riksdagsledamöterna 62 procent.

Tabell 6. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter utbildningsnivå i riksdagsvalet 2019, %

	Grund nivå	Mellan nivå	Lägsta högre nivå	Lägre högsk. nivå	Högre högsk. nivå, forsk.utb.	Totalt
Röstberättigade	24,0	43,5	10,0	11,8	10,7	100,0
Kandidater						
Kandidater totalt	8,5	34,0	9,4	16,1	32,1	100,0
Centern i Finland CENT	2,3	22,7	13,4	19,0	42,6	100,0
Sannfinländarna SAF	10,8	43,7	10,3	17,8	17,4	100,0
Samlingspartiet SAML	2,8	18,5	10,9	15,2	52,6	100,0
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	6,0	29,2	11,6	19,0	34,3	100,0
Gröna förbundet GRÖNA	3,7	19,9	4,6	17,1	54,6	100,0
Vänsterförbundet VÄNST	5,1	44,4	5,1	22,2	23,1	100,0
Svenska folkpartiet i Finland SFP	5,1	26,5	4,1	18,4	45,9	100,0
Kristdemokraterna i Finland KD	5,8	22,1	12,6	15,8	43,7	100,0
Blå framtid BLÅ	11,2	37,5	17,1	11,2	23,0	100,0
Övriga	14,9	44,6	8,0	12,8	19,7	100,0
Invalda						
Män	4,7	27,4	5,7	15,1	47,2	100,0
Kvinnor	1,1	11,7	5,3	14,9	67,0	100,0
Totalt	3,0	20,0	5,5	15,0	56,5	100,0

1.6. Arbetsmarknadsställning

Största delen av kandidaterna i arbetslivet

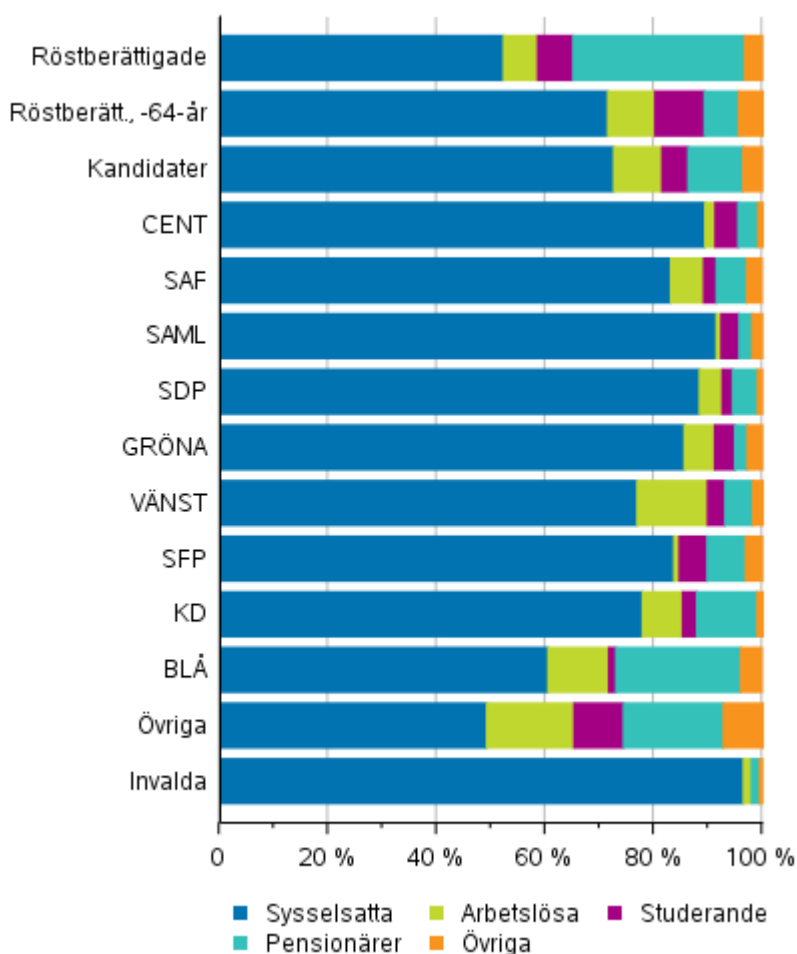
Största skillnaden mellan kandidaternas och de röstberättigades huvudsakliga verksamhet är andelarna sysselsatta och pensionärer. Den senaste statistiska uppgiften om befolkningens huvudsakliga verksamhet är från slutet av år 2017. Av alla röstberättigade var något över hälften sysselsatta, medan över 70 procent av kandidaterna var sysselsatta. Bland de röstberättigade är pensionärerna däremot betydligt fler än bland kandidaterna, dvs. omkring 32 procent. Av kandidaterna är var tionde pensionär. Skillnaden beror till största delen på åldersstrukturen. Av kandidaterna har ungefär 10 procent fyllt 65 år, medan motsvarande andel bland de röstberättigade är 28 procent. Om man jämför kandidaterna med röstberättigade som är under 65 år minskar skillnaden mellan kandidater och röstberättigade.

Mer än 90 procent av Samlingspartiets och Centerns kandidater är sysselsatta. Också över 80 procent av SDP:s, Gröna förbundets, SFP:s och Sannfinländarnas kandidater är sysselsatta. Av riksdagspartierna finns den lägsta andelen sysselsatta bland Blå framtid kandidater. Av dem var omkring 60 procent sysselsatta i slutet av år 2017. Andelen pensionärer är nästan tre gånger så stor bland kandidaterna i andra partier (18,5 %) än bland riksdagspartierna (6,7 %). Av riksdagspartierna har Blå framtid flest pensionärer bland kandidaterna (23,7 %) och SFP (11,1 %).

Bland röstberättigade finns det något fler studerande och något färre arbetslösa än bland kandidaterna. Flest studerande bland kandidaterna har SFP och flest arbetslösa Vänsterförbundet och Blå framtid.

Av de invalda var nästan alla, dvs. 96,5 procent, sysselsatta i slutet av år 2017. Andelen arbetslösa var 1,5 procent och andelen pensionärer eller övriga utanför arbetskraften två procent av de invalda.

Figur 11. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %

Tabell 7. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %

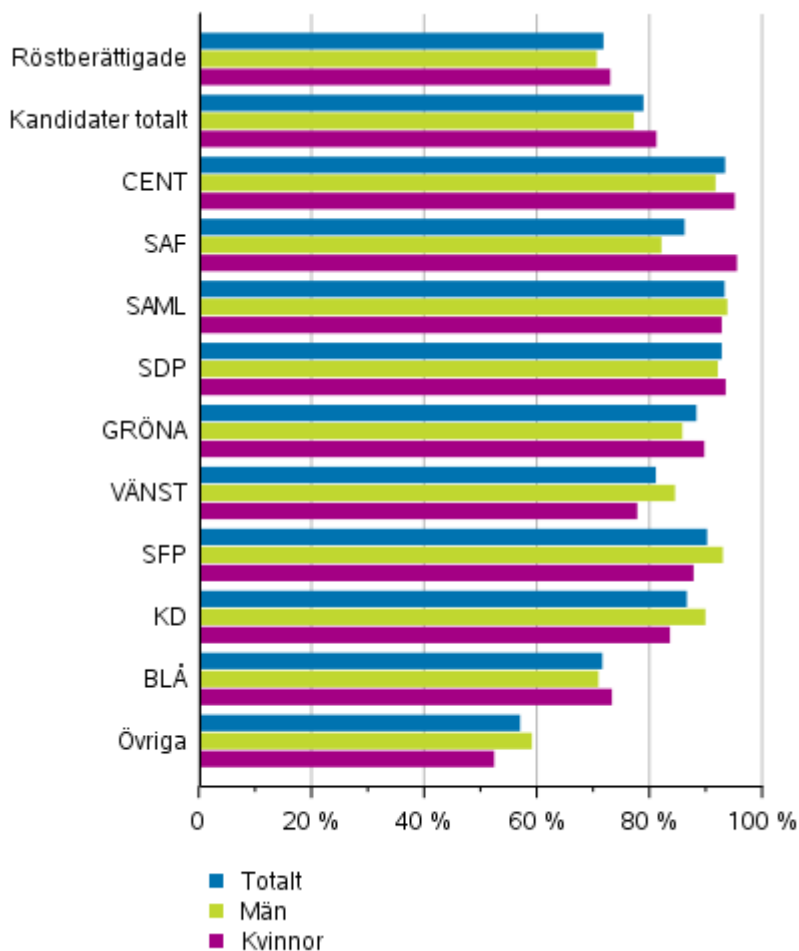
	Sysselsatta	Arbetslösa	Studerande	Pensionärer	Övriga	Totalt
Röstberättigade	52,3	6,3	6,5	31,6	3,3	100,0
Röstberätt., -64-år	71,5	8,7	9,1	6,3	4,5	100,0
Kandidater totalt	72,6	8,9	4,8	10,1	3,6	100,0
Centern i Finland CENT	89,4	1,9	4,2	3,7	0,9	100,0
Sannfinländarna SAF	83,1	6,1	2,3	5,6	2,8	100,0
Samlingspartiet SAML	91,5	0,9	3,3	2,4	1,9	100,0
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	88,4	4,2	1,9	4,6	0,9	100,0
Gröna förbundet GRÖNA	85,6	5,6	3,7	2,3	2,8	100,0
Vänsterförbundet VÄNST	76,9	13,0	3,2	5,1	1,9	100,0
Svenska folkpartiet i Finland SFP	83,7	1,0	5,1	7,1	3,1	100,0
Kristdemokraterna i Finland KD	77,9	7,4	2,6	11,1	1,1	100,0
Blå framtid BLÅ	60,5	11,2	1,3	23,0	3,9	100,0
Övriga	49,2	16,1	9,1	18,4	7,3	100,0
Invalda	96,5	1,5	-	1,5	0,5	100,0

Högsta relativa sysselsättningstal bland Centerns, SDP:s och Samlingspartiets kandidater

Det relativa sysselsättningstalet beskriver de sysselsattas andel av befolkningen i en viss ålder, oftast används åldersklassen 15–64 år. Här har det relativa sysselsättningstalet beräknats på basis av 18-64-åringar. De röstberättigades relativa sysselsättningstal är 71,5 procent. Kandidaternas sysselsättning ligger på en klart högre nivå. Det relativa sysselsättningstalet för alla kandidater är 78,6 procent. Det högsta relativa sysselsättningstalet har Samlingspartiets, Centerns och SDP:s kandidater: omkring 93 procent. Det lägsta relativa sysselsättningstalet av riksdagspartierna har Blå framtids kandidater, 71,3 procent.

Kvinnornas sysselsättning ligger oftast på en högre nivå. De röstberättigade kvinnornas relativa sysselsättningstal är 2,4 procentenheter högre än männens och de kvinnliga kandidaternas fyra procentenheter högre än de manliga kandidaternas. Det finns dock skillnader mellan partierna. Det relativa sysselsättningstalet för kvinnor är högre än för män bland Sannfinländarnas, Gröna förbundets, Centerns, SDP:s och Blå framtids kandidater. Det relativa sysselsättningstalet för Sannfinländarnas kvinnliga kandidater är allra högst, 95 procent.

Figur 12. De röstberättigades och kandidaternas (partivis) relativa sysselsättningstal i riksdagsvalet 2019, de sysselsattas andel av 18–64-åringar (%)

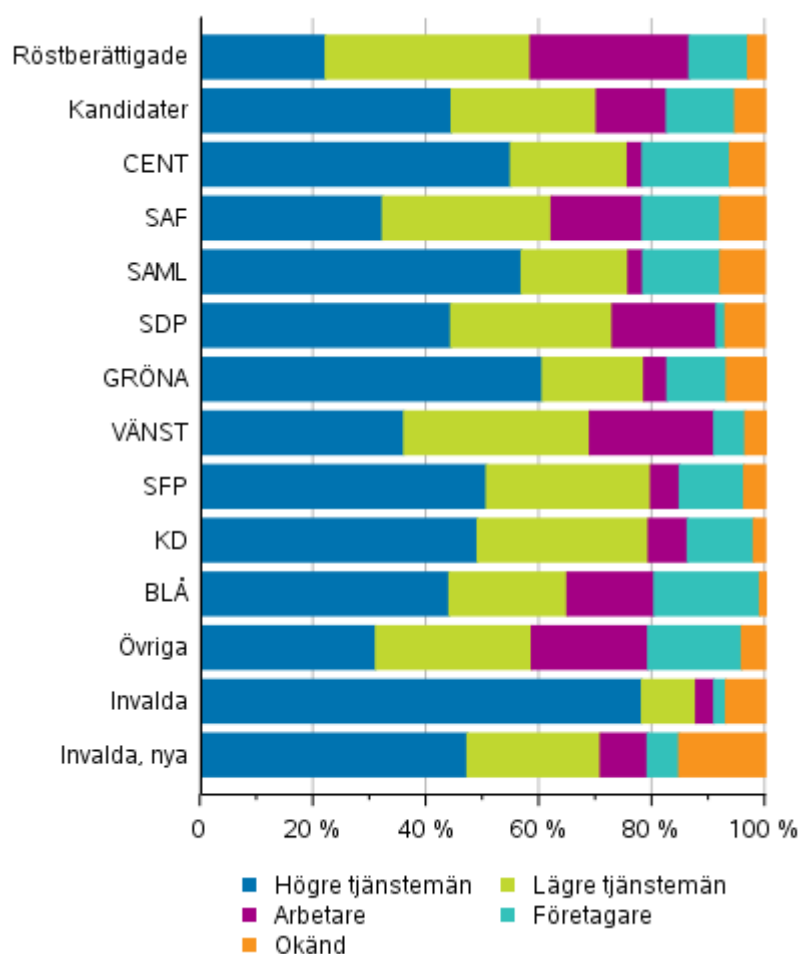
En stor del av de sysselsatta är tjänstemän

Av de sysselsatta kandidaterna är 70 procent tjänstemän. Av de röstberättigade sysselsatta hör omkring 59 procent till denna grupp. Flest tjänstemän finns det bland SFP:s och Kristdemokraternas kandidater (omkring 80 procent). I alla riksdagspartier är tjänstemännens andel av kandidaterna större än tjänstemännens andel av de röstberättigade. Däremot finns det klart färre tjänstemän som kandidater för partierna utanför riksdagen och för valmansföreningarna än för riksdagspartierna.

Av de sysselsatta röstberättigade är var tionde företagare, av kandidaterna något fler (12 %). Av riksdagspartierna har Blå framtid och Centern flest kandidater med företagarbakgrund. Av de röstberättigade är 28 procent arbetare till sin socioekonomiska ställning. Av kandidaterna hör en betydligt mindre andel till den här gruppen (12,4 %). Flest arbetare finns det bland Vänsterförbundets (22 %) och SDP:s (18,4 %) kandidater.

Av de invalda är nästan 80 procent högre tjänstemän. Två procent har företagarbakgrund och tre procent jobbar i arbetaryrken. Av de nya invalda är nästan hälften högre tjänstemän.

Figur 13. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter socioekonomiskt ställning i riksdagsvalet 2019, %

Staten sysselsätter fler kandidater än röstberättigade

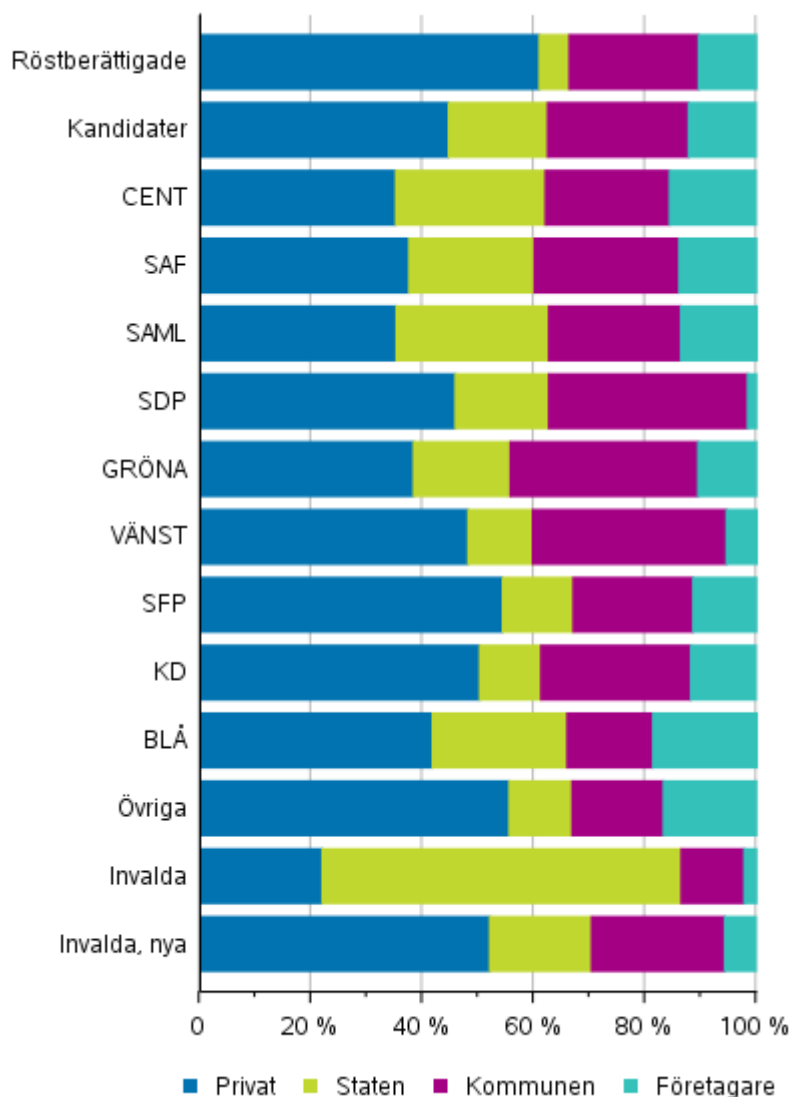
Av de kandidater som är med i arbetslivet arbetar 43 procent inom den offentliga sektorn. Inom den kommunala sektorn arbetar ungefär lika många av de röstberättigade och av kandidaterna. Däremot sysselsätter den statliga sektorn betydligt fler riksdagskandidater än röstberättigade. Då omkring fem procent av alla röstberättigade arbetar inom staten, är kandidaternas andel nästan en femtedel. Förklaringen är till stor del att det bland kandidaterna finns 165 sittande riksdagsledamöter, vars arbetsgivarsektor är staten. Om man granskar enbart de kandidater som för närvarande inte är riksdagsledamöter så accentueras andelen löntagare inom den statliga sektorn också i det fallet: av de nya kandidaterna arbetar 10,6 procent inom staten.

Det finns mycket stora partivisa variationer i fråga om kandidaternas arbetsgivarsektor. Den största andelen kandidater som arbetar inom den statliga sektorn har Samlingspartiet och Centern, ungefär 27 procent, och den minsta Kristdemokraterna (11,0 %) och Vänsterförbundet (11,6 %). Inom den kommunala sektorn arbetar flest kandidater för SDP, Vänsterförbundet och Gröna förbundet, drygt en tredjedel. Flest kandidater inom den privata sektorn har SFP och Kristdemokraterna, dvs. mer än hälften av kandidaterna. Den största andelen företagare bland kandidaterna har för sin del Blå framtid (18,7 %) och Centern (15,5 %).

Över hälften av de nya invalda kommer från den privata sektorn

Majoriteten av de invalda – omkring två tredjedelar – arbetar inom den statliga sektorn, vilket förklaras av att nuvarande ledamöter valts in på nytt. Däremot arbetar över hälften av de nya riksdagsledamöterna inom den privata sektorn, 18,0 procent är löntagare inom staten och något under en fjärdedel är löntagare inom kommunen.

Figur 14. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter arbetsgivarsektor i riksdagsvalet 2019, %

1.7. Familjeställning

Av de röstberättigade är en fjärdedel ensamboende, av kandidaterna en femtedel

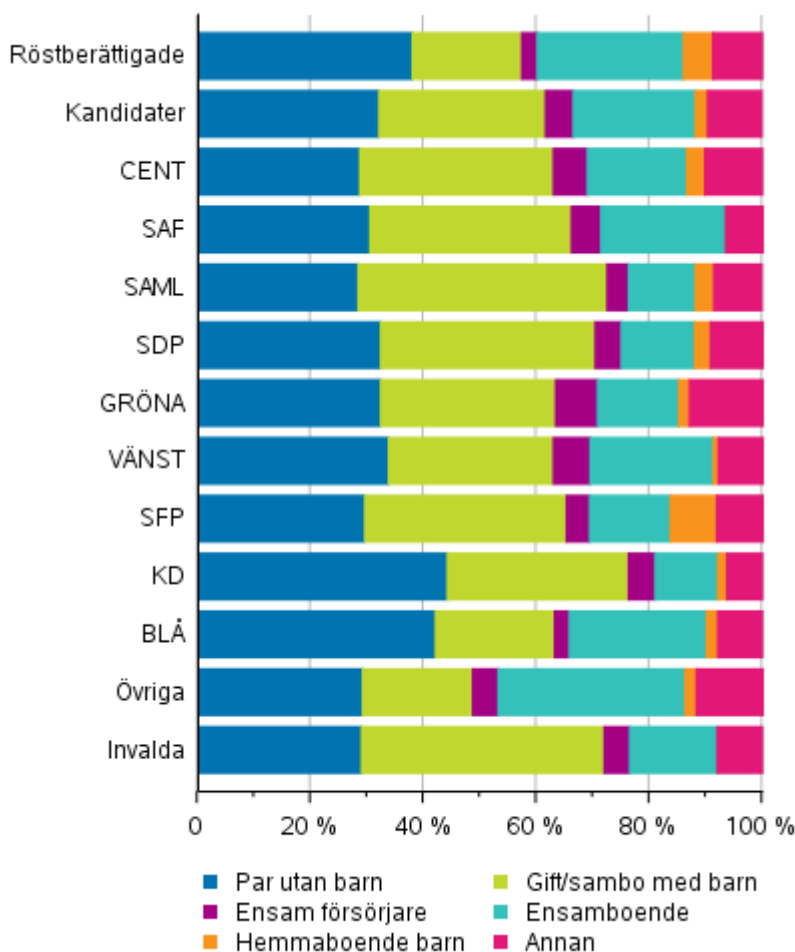
Kandidaterna avviker också till sin familjeställning från de röstberättigade: det finns betydligt fler föräldrar i familj och betydligt färre som lever i ett barnlöst parförhållande än bland de röstberättigades. Detta förklaras naturligtvis redan av det faktum att kandidaternas åldersstruktur är yngre än de röstberättigades. Hos en stor del av de röstberättigade har barnen redan flyttat hemifrån, medan en stor del av kandidaterna är i den åldern att barnen fortfarande bor hemma.

Av alla röstberättigade är ungefär 20 procent till sin familjeställning föräldrar i familjer med två makar. Något under tre procent av alla röstberättigade är ensamförsörjare. Omkring 38 procent av de röstberättigade är barnlösa och lever i ett parförhållande, ungefär 26 procent är ensamboende utan familj och omkring fem procent är hemmaboende vuxna barn som bor med sina föräldrar. Återstående omkring nio procent är utan familj som bor tillsammans med andra, är bostadslösa eller hör till anstaltsbefolkningen.

Flest kandidater som till sin familjeställning är föräldrar i familjer med två makar finns bland Samlingspartiets (44,1 %) och SDP:s (38 %) kandidater. Det minsta antalet föräldrar som räknas till gifta/sambor med barn finns bland Blå framtidens kandidater av vilka bara omkring en femtedel hör till den

här gruppen. Av alla kandidater är 5,0 procent ensamförsörjare. Flest ensamförsörjare finns det bland Gröna förbundets (7,4 %) och Vänsterförbundets kandidater (6,5 %).

Figur 15. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter familjeställning i riksdagsvalet 2019, %

Flest vuxna barn som bor med sina föräldrar finns för sin del bland SFP:s (8,2 %) kandidater. Flest ensamboende kandidater utan familj har Blå framtid, omkring en fjärdedel dvs. lika mycket som det finns ensamboende bland röstberättigade.

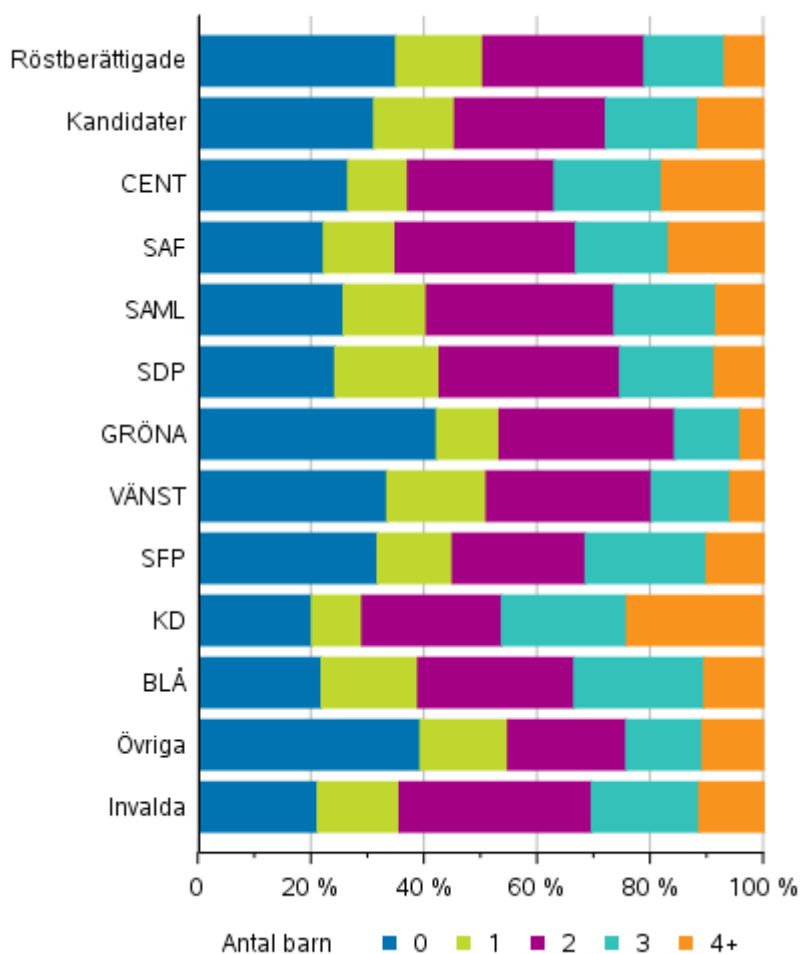
Av de invalda är något under hälften föräldrar i en barnfamilj

Något under hälften av de invalda är till sin familjeställning föräldrar i barnfamilj, dvs. bor tillsammans med sina minderåriga barn i samma familj. Av de invalda kvinnorna bor 51 procent tillsammans med sina barn i familjer med en eller två vårdnadshavare, av de invalda männen omkring 44 procent. I parförhållande utan minderåriga barn som bor hemma är något under 30 procent av de invalda både bland män och bland kvinnor. Ensamboende utan familj är bland de invalda 15,5 procent, av männen 17 procent och av kvinnorna 14 procent.

Flest barn bland Kristdemokraternas kandidater

Även om en stor del av de röstberättigade och också många av kandidaterna för närvarande inte har samma vardag som barnfamiljerna, betyder det inte att de saknar erfarenhet av en sådan vardag. Av de röstberättigade har 34 procent aldrig haft eller har ännu inte egna barn, av kandidaterna åter är omkring 30 procent helt barnlösa. Andelen kandidater utan barn är minst hos Kristdemokraterna, omkring 20 procent.

Figur 16. Röstberättigade, kandidater (partivis) och invalda efter antalet barn i riksdagsvalet 2019, %

I genomsnitt har de kvinnliga kandidaterna 1,8 barn och de manliga 1,7 barn. De röstberättigade kvinnorna har i genomsnitt 1,6 barn och de manliga 1,4 barn. I siffrorna ingår personens alla biologiska och adopterade barn oberoende av barnets ålder eller om barnet bor hemma.

Av dem som invaldes i riksdagen är omkring en femtedel barnlösa, bland både män och kvinnor. Tjugotre procent av de invalda kvinnorna och 38 procent av de invalda männen har minst tre barn. I genomsnitt har de invalda kvinnorna 1,8 och de invalda männen 2,2 barn.

1.8. Inkomstnivå

Kandidaternas inkomstnivå högre än de röstberättigades

I det följande granskas de röstberättigade och kandidaterna utgående från disponibla penninginkomster. Inkomstuppgifterna är från den senast fastställda beskattningen för år 2017. Med disponibla penninginkomster avses penninginkomster efter skatt, som består av arbets- och kapitalinkomster, naturaförmåner med anknytning till arbete samt inkomstöverföringar.

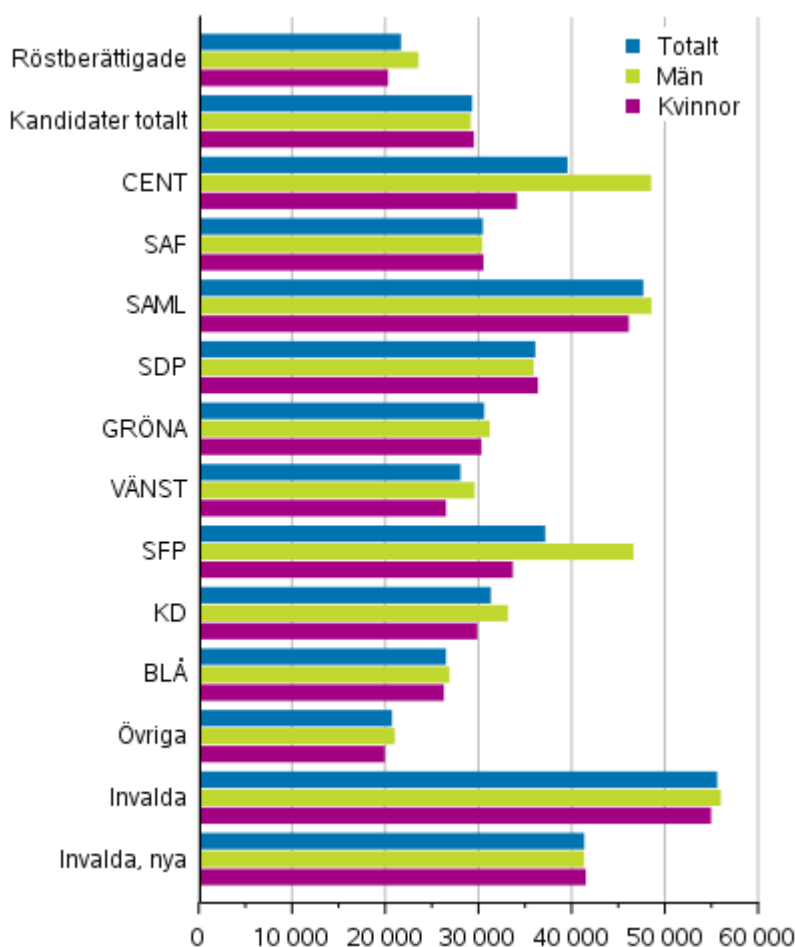
Kandidaterna är högre utbildade än de röstberättigade och av dem är också en större del med i arbetslivet. Det här förklarar till stor del varför också deras inkomstnivå är högre än de röstberättigades. Medianen för kandidaternas och för alla röstberättigades disponibla penninginkomster är 29 100 euro respektive 21 500 euro. Kandidaternas disponibla penninginkomst är ungefär 36 procent högre än de röstberättigades.

Den största skillnaden jämfört med de röstberättigade finns bland Samlingspartiets kandidater, vars disponibla penninginkomst är mer än dubbelt så stor jämfört med de röstberättigade. Också Centerns,

SFP:s och SDP:s kandidater har inkomster som är omkring 70–80 procent större än de röstberättigades. Av riksdagspartierna ligger de disponibla penninginkomsterna för Blå framtid, dvs. 26 300 euro, närmast väljarkårens inkomster.

Medianen för alla invaldas disponibla penninginkomster är 55 400 euro per år. De invaldas genomsnittliga disponibla penninginkomster är betydligt större än de röstberättigades eller kandidaternas. Jämfört med de röstberättigade har de invalda 2,6 gånger så mycket disponibla pengar och jämfört med kandidaterna nästan dubbelt så mycket disponibla pengar. Också de nya invalda har högre inkomster än de röstberättigade och kandidaterna. Deras disponibla penninginkomster är omkring 41 100 euro.

Figur 17. Medianen för de röstberättigades, kandidaternas (efter parti) och de invaldas disponibla penninginkomster i riksdagsvalet 2019, € per år

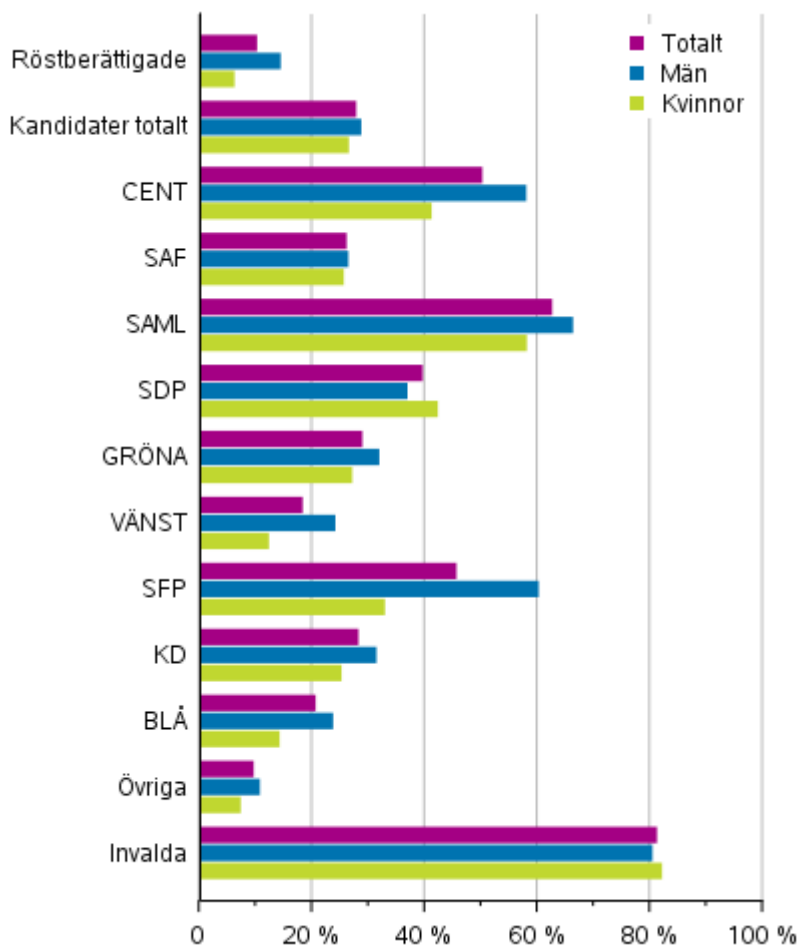

Den högsta inkomsten har Samlingspartiets kandidater

När den röstberättigade befolkningen sorteras enligt inkomst år 2017 och indelas i tio lika stora delar, erhålls den röstberättigade befolkningens inkomstdeciler. Av dessa har var och en omkring 425 000 personer. Hos den tiondel av den röstberättigade befolkningen som har de högsta inkomsterna är den disponibla inkomsten minst 39 600 euro och hos den tiondel som har de lägsta inkomsterna högst 9 400 euro.

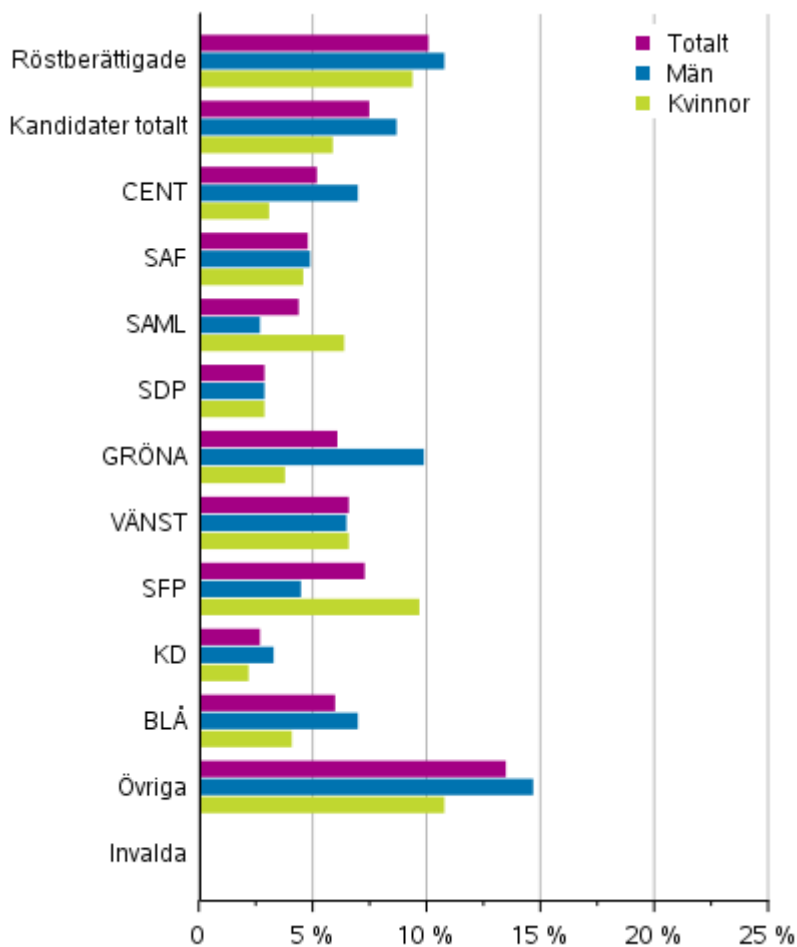
Av alla kandidater hör 27 procent till den högsta decilen. I den del av inkomstfördelningen som har de högsta inkomsterna finns Samlingspartiets och Centerns kandidater. Av Samlingspartiets manliga och kvinnliga kandidater hör 66 procent resp. 57 procent till den högsta inkomstdecilen. Av Centerns kandidater hör omkring 58 procent av männen och 41 procent av kvinnorna till den högsta inkomstdecilen.

Figur 18. Kandidater (efter parti), invalda och röstberättigade som hörde till den högsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2019, % (disponibla penninginkomster)

Både bland de röstberättigade och bland kandidaterna finns det färre kvinnor i den högsta inkomstdecilen. Den största skillnaden mellan könen har SFP:s, Centerns och Vänsterförbundets kandidater. I dessa partier överstiger andelen män i den högsta inkomstdecilen andelen kvinnor med över tio procentenheter. Endast hos SDP är situationen den omvända: 42 procent av kvinnorna och 37 procent av männen hör till den högsta inkomstdecilen.

Figur 19. Kandidater (efter parti), invalda och röstberättigade som hörde till den lägsta inkomstdecilen i riksdagsvalet 2019, % (disponibla penninginkomster)

Också i den lägsta inkomstdecilen finns fler män än kvinnor, men skillnaderna mellan kvinnorna och männen är mindre än bland dem som hör till den högsta inkomstklassen. Ett undantag är SFP:s och Samlingspartiets kvinnliga kandidater: Av dem hör fler än männen till den lägsta inkomstklassen.

Av de invalda hör största delen, dvs. 80 procent till den högsta decilen. I den lägsta decilen finns inte en enda invald riksdagsledamot.

Tabell 8. Andelar för röstberättigade, kandidater (efter parti) och invalda som hörde till den högsta och lägsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2019, % av partiets kandidater

	Lägsta inkomstdecilen			Högsta inkomstdecilen		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Röstberättigade	10,7	9,3	10,0	14,2	6,0	10,0
Kandidater totalt	8,6	5,8	7,4	28,5	26,3	27,6
Centern i Finland CENT	6,9	3,0	5,1	57,8	41,0	50,0
Sannfinländarna SAF	4,8	4,5	4,7	26,2	25,4	25,9
Samlingspartiet SAML	2,6	6,3	4,3	66,1	57,9	62,4
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	2,8	2,8	2,8	36,7	42,1	39,4
Gröna förbundet GRÖNA	9,8	3,7	6,0	31,7	26,9	28,7
Vänsterförbundet VÄNST	6,4	6,5	6,5	23,9	12,1	18,1
Svenska folkpartiet i Finland SFP	4,4	9,6	7,2	60,0	32,7	45,4
Kristdemokraterna i Finland KD	3,2	2,1	2,6	31,2	25,0	28,0
Blå framtid BLÅ	6,9	4,0	5,9	23,5	14,0	20,4
Övriga	14,6	10,7	13,4	10,5	7,1	9,4
Invalda	-	-	-	80,2	81,9	81,0

Riksdagssval, kvalitetsbeskrivning

1. Relevans av statistikuppgifterna

1.1 Sammandrag av uppgiftsinnehållet i statistiken

Statistikcentralen producerar Finlands officiella statistiken över Riksdagsvalet med de centrala uppgifterna om

- partiernas röstetal och andelar efter valkrets, kommun och röstningsområde fördelade på röster i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen.
- kandidaternas röstetal och andelar enligt kön efter parti, valkrets, kommun och röstningsområde
- antalet röstberättigade och väljare kommunvis efter kön, både i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen
- antalet kandidater och invalda riksdagsledamöter partivis efter kön samt alla kandidaters röstetal och jämförelsetal efter valkrets

Fr.o.m. år 1983 finns uppgifterna i Statistikcentralens avgiftsfria statistiktjänst StatFin (fr.o.m. år 2003 finns uppgifterna också tillgängliga efter röstningsområde).

1.2 Centrala begrepp

Valförrättning

Enligt Finlands grundlag tillkommer statsmakten i Finland folket, som företräds av en till riksdag samlad representation. Riksdagsledamöterna väljs med direkta och proportionella val efter statsrådets utfärdade förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsar. Riksdagsvalet förrättas vart fjärde år, valdagen är under valåret den tredje söndagen i april. Ifall den tredje söndagen i april infaller på påskdagen är valdagen söndagen före påsk.

Vallagstiftning

Genom en revidering av vallagstiftningen år 1998 samlades alla valbestämmelser under en lag, vallagen (714/1998), som trädde i kraft 8.10.1998. Valet förrättas enligt gällande vallagstiftning. Mer detaljerade uppgifter finns på justitieministeriets webbsidor www.vaalit.fi (=> Valinformation => Vallagstiftning) och www.finlex.fi, vallagen (714/1998).

Ändring av vallagen (939/2017), där brevröstning för utlandsfinländare och andra som vistas utomlands under valtiden möjliggjordes fastställdes 14.12.2017 och träder i kraft 1.11.2018. Brevröstningen kan användas första gången i riksdagsvalet 2019.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vallagen (RP 101/2017 rd).

Centrala principer vid förrättning av val

Val i Finland förrättas enligt följande principer:

- **Valen är direkta.** Väljarna (de röstberättigade) röstar direkt på dem som de vill se invalda.
- **Valen är proportionella.** Vid proportionella val står antalet kandidater som väljs från varje parti (eller annan gruppering) i proportion till antalet röster partiet eller grupperingen får i jämförelse med andra grupperingar (gäller inte presidentval).
- **Valen är hemliga.** Valhemligheten innebär att varken valmyndigheterna eller någon annan får veta vem en väljare röstat på eller om väljaren eventuellt lämnat in en blank röstsedel. Om väljaren överhuvudtaget har utövat sin rösträtt, dvs. om han eller hon har röstat, hör dock inte till valhemligheten.
- **Allmän och lika rösträtt i valen.** Allmän rösträtt innebär att rösträtten är enbart beroende av sådana allmänna krav som varje medborgare i allmänhet uppfyller. Lika rösträtt innebär att varje röstberättigad har lika rätt att påverka valresultatet. Vid allmänna val har alla en röst.
- **Varje väljare skall rösta själv.** Rösträtten får inte utövas via ombud.
- **Röstningen skall ske i närvaro av en valmyndighet.** Ett undantag är brevröstning som inte sekr i närvaro av en valmyndighet. När brevröstningen förrättas ska den se till att det finns två personer

närvarande som vittnen som undertecknar en försäkran om att den röstande har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts.

- **Det finländska valsystemet är en kombination av personval och partival.** Med en och samma siffra röstar väljarna både på ett parti och en person (gäller inte presidentval).

Rösträtt och valbarhet

Röstberättigad vid riksdagsvalet är varje finsk medborgare oavsett boningsort som senast på valdagen fyller 18 år.

Den röstberättigade kan rösta antingen

1. under förhandsröstningstiden eller
2. på valdagen, på söndagen

Ändring av vallagen (939/2017), där brevröstning för utlandsfinländare och andra som vistas utomlands under valtiden möjliggjordes trädde i kraft 1.11.2018. Brevröstningen används första gången i riksdagsvalet 2019.

Valbarhet

Valbar, dvs. behörig att vara kandidat i riksdagsvalet, är varje röstberättigad som inte står under förmynderskap. Till riksdagsledamöter kan dock inte väljas personer som innehar militära tjänster. Vissa höga myndigheter (t.ex. justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, medlemmar i högsta domstolen, medlemmar i högsta förvaltningsdomstolen och riksåklagaren) kan inte heller vara ledamöter i riksdagen utan att avgå från sin befattning.

Valbarheten vid riksdagsval är oberoende av kandidatens hemkommun och därmed kan kandidaten ställa upp som kandidat i vilken som helst valkrets, dock enbart i en valkrets.

Kandidatuppställning

De partier som är antecknade i partiregistret har rätt att ställa upp 14 kandidater i varje valkrets, eller om antalet mandat i valkretsen överskrider 14, högst så många kandidater som det finns mandat. Förutom partierna har valmansföreningar, som bildats av minst 100 röstberättigade i samma valkrets (i Fastlandsfinland), rätt att ställa upp en kandidat. En och samma person kan i ett och samma val ställas upp som kandidat bara för ett parti eller en valmansförening och i bara en valkrets.

I landskapet Ålands valkrets har en valmansförening, som bildats av minst 30 röstberättigade i valkretsen, rätt att ställa upp en kandidat till riksdagsledamot.

I landskapet Ålands valkrets kan det finnas högst fyra kandidater på den gemensamma listan.

Valombuden lämnar in kandidatansökningarna samt anmälan om valmansförening och de gemensamma listorna till valkrets nämnderna 40 dagar före valet (5.3.2019).

En sammanställning av kandidatlistorna 31 dagar innan valet (14.3.2019) och åldern på kandidaterna i listan på valdagen och antecknande av personbeteckning i det riksomfattande kandidatregistret.

Valdeltagandet = andelen väljare av röstberättigade

I statistiken över statliga val visas fyra olika siffror för valdegandet:

1. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta i Finland
2. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta utomlands
3. det totala valdeltagandet, som omfattar båda ovannämnda grupper
4. valdeltagandet för finska medborgare som är bosatta i Sverige (ur grupp 2 ovan)

Räkning av valresultat

Räkning av förhandsröster

Räkningen av förhandsrösterna börjar i regel på den egentliga valdagen, på söndag klockan 15. I stora valkretsar kan rösträkningen inledas ännu tidigare, dock tidigast klockan 12. Vid rösträkningen strävas det efter att resultatet av räkningen skall vara klart senast klockan 20, efter detta kan man publicera preliminära uppgifter.

Räkning av rösterna på valdagen

Genast klockan 20, när vallokalerna stängs, inleder valnämnderna den preliminära räkningen av röster som avgetts på valdagen. Valnämnden öppnar valurnan, räknar röstsedlarna och antecknar varje kandidats röstetal i ett särskilt valprotokoll. Därefter meddelar valnämnden omedelbart den kommunala centralvalnämnden kandidaternas röstetal, dvs. valresultatet i röstningsområdet i fråga.

Centralvalnämnden inför resultaten i det centraliserade räkningssystemet i justitieministeriets valdatasystem. Slutligen ska valnämnden lägga röstsedlarna i ett paket, försegla paketet och skicka det till valkrets-nämnden före klockan 9 på måndagen.

Fastställande av valresultatet

Vid fastställandet av valresultatet tillämpas det s.k. d'Hondtska systemet, i vilket man i den första fasen av uträkningen av valresultatet räknar det totala antalet röster för varje enskild grupp, dvs. för

- ett (enskilt) parti som inte tillgör något valförbund,
- ett valförbund,
- en gemensam lista samt
- en valmansförening som inte tillhör någon gemensam lista.

Partier som ingått valförbund behandlas således som en grupp, likaså valmansföreningar som tillhör en gemensam lista. *I den andra fasen* ställs kandidaterna i varje grupp i rangordning på grund av antalet röster de fått.

I det *tredje skedet* tilldelas varje kandidat ett jämförelsetal så att den enligt rangordningen första kandidaten som jämförelsetal får gruppens hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Slutligen ställs alla kandidater i en valkrets i rangordning på grundval av jämförelsetalen och utifrån denna lista utses till riksdagsledamot lika många kandidater som väljs från valkretsen.

Tillkännagivande av det preliminära valresultatet

Det preliminära valresultatet blir klart redan på valdagens kväll. När vallokalerna stängs klockan 20 offentliggörs resultatet av förhandsröstningen som överförs till valdatasystemet. Därefter överförs valnämndernas preliminära uträkningar till valdatasystemet alltefter de blir klara på valdagens kväll. Vanligen är det hela preliminära valresultatet klart senast klockan 23.

Kontrollräkning och fastställande av valresultatet

Dagen efter valdagen klockan 9 börjar valkrets-nämnderna kontrollera uträkningarna. Valresultatet skall vara klart nästa onsdag klockan 18, då valkrets-nämnderna fastställer det slutliga valresultatet i valkretsarna och skriver ut en fullmakt för var och en som blivit vald.

Valkretsar

För riksdagsval har landet indelats i 13 valkretsar utgående från landskapsindelningen. Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna fördelas enligt förordning av statsrådet.

Enligt lagen väljs en riksdagsledamot i landskapet Ålands valkrets och de övriga 199 riksdagsmandaten fördelas mellan övriga valkretsar på grundval av antalet finska medborgare som är stadigvarande bosatta i Finland.

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets, verkställs på grundval av antalet finska medborgare som enligt befolkningsdatasystemet har haft hemkommun i Finland i valkretsen i fråga den sista dagen i den sjätte kalendermånaden före valdagen.

Fördelningen, vid vilken beaktas **de ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av valåret**, verkställs genom att antalet finska medborgare i valkretsen i fråga divideras med det sammanräknade antalet finska medborgare i valkretsarna och genom att det tal som erhålls multipliceras med talet 199. Varje valkrets får ett platsantal som motsvarar det hela tal som räkneoperationen ger. Om alla platser inte då blir fördelade, fördelas de återstående platserna mellan valkretsarna i den ordning som följer av decimaltalens storlek i de tal som räkneoperationen givit. (21.12.2007/1263)

I riksdagsvalet som förrättas 14.4.2019 ändras antalet riksdagsledamöter i två valkretsar. Nylands valkrets får ett tilläggsmandat och Savolax-Karelens valkrets mister ett mandat. Antalet togs från befolkningsdatasystemet 31.10.2018. Statsrådet utfärdade 8.11.2018 en förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsar. Mandatfördelningen i riksdagsvalet 2019 är följande:

- 01 Helsingfors valkrets 22
- 02 Nylands valkrets 36 (+1)
- 03 Egentliga Finlands valkrets 17
- 04 Satakunta valkrets 8
- 06 Tavastlands valkrets 14
- 07 Birkalands valkrets 19
- 08 Sydöstra Finlands valkrets 17
- 09 Savolax-Karelens valkrets 15 (-1)
- 10 Vasa valkrets 16
- 11 Mellersta Finlands valkrets 10
- 12 Uleåborgs valkrets 18
- 13 Lapplands valkrets 7
- 05 Landskapet Ålands valkrets 1

Ändringar i valkretsar samt kommunsammanslagningar

Ändringar i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningar när det gäller valen under olika år återfinns på ingångssidan till statistiken riksdagsval under avsnittet klassificeringar.

Valkretsindelningen ändrades genom lagen om ändring av vallagen (271/2013) som trädde i kraft 1.9.2013. Lagen tillämpades första gången i riksdagsvalet 2015 (19.4.2015). I samband med ändringen av vallagen sammanslogs Kymmene (08) och Södra Savolax (09) valkretsar till Sydöstra Finlands valkrets (08) samt Norra Savolax (10) och Norra Karelens (11) valkretsar till Savolax-Karelens valkrets (09).

Kommunerna har placerats i valkretsar efter gällande valkretsindelning. I början av år 2019 fanns det 295 kommuner i Fastlandsfinland och 16 i landskapet Åland.

I statistiken har gällande statistisk kommungruppering använts (Statistikcentralen, Kommuner och kommunbaserade indelningar). I den statistiska kommungrupperingen indelas kommunerna på basis av tätortsbefolkningsandelen och invånarantalet i den största tätorten i urbana kommuner, tätortskommuner och landsbygdskommuner. Indelningen baserar sig på tätortsavgränsningen år 2018 och på uppgiften om kommunens folkmängd från år 2017. Tätortsavgränsningen görs årligen av Finlands miljöcentral.

1. Urbana kommuner är de kommuner i vilka minst 90 procent av befolkningen bor i tätorter eller där den största tätortens folkmängd är minst 15 000.
2. Tätortskommuner utgörs av de kommuner i vilka minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är minst 4 000 men under 15 000.
3. Landsbygdskommuner är de kommuner där mindre än 60 procent av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 15 000 samt de kommuner där minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 4 000.

Klassificeringar

Statistikcentralens kommunklassificering. Valkrets, kommungrupp, kommun, röstningsområde, parti (som finns antecknade i partiregistret), kandidaternas och de invaldas ålder.

Följande registrerade partier ställde upp kandidater i riksdagsvalet 2019:

- Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP)
- Centern i Finland (CENT)
- Samlingspartiet (SAML)
- Svenska folkpartiet i Finland (SFP)
- Kristdemokraterna i Finland (KD)
- Gröna förbundet (GRÖNA)
- Vänsterförbundet (VÄNST)
- Sannfinländarna (SAF)
- Finlands Kommunistiska Parti (FKP)
- Kommunistiska Arbetarpartiet - För Fred och Socialism (KAP)
- Liberalpartiet - Frihet att välja (LIBE)
- Piratpartiet
- Djurrättspartiet (EOP)
- Medborgarpartiet (KP)
- Feministiska partiet (FP)
- Självständighetspartiet (IP)
- Blå framtid (Sin)
- Finlands folk först (SKE)
- Rörelsen sju stjärnor (STL)

Insamlingsmetoder och uppgiftskälla

Statistikcentralen får primärmaterial för valen ur justitieministeriets valdatasystem, vars tekniska utförande sköts av Tieto Abp. Statistikcentralen samlar in uppgifter med en separat blankett om förhandsröstning från de kommuner som inte använder ett elektroniskt rösträttsregister (kommunerna i landskapet Ålands valkrets).

1.3 Lagar, förordningar och rekommendationer

Statistikcentralens uppgift är att sammanställa statistik över samhällsförhållanden (lag om Statistikcentralen 24.1.1992/48). Statistiken omfattar också valstatistiken. I Statistikcentralens arbetsordning fastställs enheten för befolknings- och välfärdsstatistik som producent av valstatistik (Statistikcentralens arbetsordning, TK-00-954-18).

2. Metodbeskrivning

Statistiken baserar sig på ett totalmaterial. Statistikens primärmaterial baserar sig på justitieministeriets valdatasystem, som består av fem delsystem:

1. Basdata- och röstningsställesystemet med uppgifter om bl.a. valkrets-, kommun- och röstningsområdesindelningen, valmyndigheterna och röstningsställena (registret över röstningsställen som innehåller uppgifter om allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen);
2. Parti- och kandidatdatasystemet (kandidatregistret), i vilket följande uppgifter om varje kandidat antecknas: namn, kandidatnummer, yrke, hemkommun, parti/valmansförening (som uppställt kandidaten) och personbeteckning (14.3.2019). Kandidatsystemet innehåller även partiregistret;
3. Rösträttssystemet (rösträttsregistret), till vilket Befolkningsregistercentralen plockar ut uppgifterna om alla röstberättigade den 46:e dagen (27.2.2019) före valdagen. Rösträttsregistret grundas separat för varje val. Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen (22.2.2019) före valdagen. Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12:e dagen (2.4.2019) före valdagen. Rösträttsregistret är i användning på förhandsröstningsställena och alla som förhandsröstat antecknas i den. Efter förhandsröstningen skrivs vallängderna, som ska finnas på vallokalerna på valdagen, ut ur registret. Rösträttsregistret kan dock också användas på vallokalerna på valdagen i stället för vallängderna.
4. Det centraliserade resultaträkningssystemet, till vilket valkrets nämnderna och kommunala centralvalnämnder levererar uppgifterna om valresultatet;
5. Resultattjänsten (Statistik- och datatjänstsystemet), med hjälp av vilken uppgifterna om valresultatet och övriga statistikuppgifter förmedlas till massmedierna och Statistikcentralen.

Statistikcentralens valuppgifter består av följande fyra valfiler: områdesfilen, partifilen, kandidatfilen och kandidatregistret.

Bakgrundsanalys av röstberättigade, kandidater och invalda och Översikt över vadeltagandet

I samband med valstatistiken produceras en bakgrundsanalys av de röstberättigade, partiernas kandidater och de invalda. Individpopulationen av röstberättigade baserar sig på det rösträttsregister som upprättats 27.2.2019 (uppgifterna tagna ur befolkningsdatasystemet 22.2.2019), kandidaterna på Justitieministeriets kandidatregister. Personernas bakgrundsuppgifter som sammanslagits i dessa register baserar sig på Statistikcentralens statistikmaterial, bl.a. på befolknings-, familje- och sysselsättningsstatistik samt på examensregistret. Av de röstberättigade ingår bara röstberättigade som är bosatta i Finland.

I analysen har de röstberättigade, kandidaterna och de invalda beskrivits utifrån vissa variabler. Bakgrundsuppgifterna är i allmänhet från år 2016–2017. Nyare uppgifter än detta var inte tillgängliga. Med ålder avses personens ålder på valdagen i hela år.

I det följande beskrivs de bakgrundsvariabler som använts i analysen.

Valkrets

När det gäller kandidaterna är valkretsen i analysen den valkrets där personen kandiderar. När det gäller de röstberättigade baserar sig uppgiften om valkrets på den uppgift om personens bostadskommun som 51 dagar före valdagen uttagits från Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem.

Utländsk bakgrund

Utländsk bakgrund har granskats med hjälp av två variabler, dvs. personens språk eller härkomst. De som klassificerats som personer med utländsk bakgrund efter språk har något annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Personer vars båda föräldrar (eller den enda kända föräldern) är födda utomlands klassificeras som personer med utländsk bakgrund på grundval av härkomst. Uppgiften är från år 2018.

Huvudsaklig verksamhet

Begreppet huvudsaklig verksamhet avser arten av en persons ekonomiska verksamhet. Befolkningen indelas efter huvudsaklig verksamhet i personer som tillhör arbetskraften och sådana som står utanför arbetskraften. Dessa kan ytterligare indelas i undergrupper. Klassificeringen bygger på uppgifter om personens verksamhet under årets sista vecka. Uppgifterna om den huvudsakliga verksamheten grundar sig på olika register.

Klassificeringen enligt huvudsaklig verksamhet är följande:

- sysselsatta
- arbetslösa
- 0–14-åringar
- studerande, skolelever
- pensionärer
- beväringar, civiltjänstgörare
- övriga utanför arbetskraften

Uppgiften i analysen beskriver personens verksamhet under sista veckan år 2017.

Familjeställning

I den här analysen har befolkningen indelats enligt familjeställning i följande kategorier

- gift/sambo med barn
- ensamförsörjare
- par utan barn
- ensamboende
- hemmaboende ungdom
- annat

Till gift/sambo med barn räknas alla äkta makar eller sambor samt personer i registrerat partnerskap, med egna och/eller partners barn som bor hemma. Par utan barn är gifta/sambor samt personer i registrerat partnerskap som inte har barn. Med hemmaboende ungdomar avses personer som bor tillsammans med sina egna föräldrar/sin egen förälder eller sina adoptivföräldrar/sin adoptivförälder och som har ställningen barn i familjen. Gruppen "annan" innehåller sådana personer utan familj som bor tillsammans med andra personer (t.ex. en mor/far som bor tillsammans med sitt barns familj), bostadslösa och anstaltsbefolkning. Ensamboende utan familj hör till klassen "ensamboende".

Uppgiften om familjeställning är från år 2017.

Antal barn

I analysen har antalet biologiska barn och adoptivbarn använts som barnantal för en person. Uppgiften är från år 2017.

Utbildningsnivå

Personer som avlagt examen på grundnivå har högst 9 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. folk-, mellan- och grundskoleexamen.

Personer som avlagt examen på mellannivå har 11–12 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. studentexamen, 1–3 års yrkesexamen och yrkesinriktade grundexamen.

Utbildning på lägsta högre nivå tar 2–3 år efter mellannivån. Sådana utbildningar är t.ex. tekniker-, merkonom- och sjukskötaresexamen, som inte är yrkeshögskoleexamen.

För lägre högskoleexamen krävs 3–4 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till lägre högskolenivå räknas t.ex. yrkeshögskoleexamen och lägre högskoleexamen.

För högre högskoleexamen krävs i regel 5–6 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till utbildning på högre högskolenivå räknas t.ex. magisterexamen och läkarnas specialiseringsexamen.

För examen på forskarutbildningsnivå krävs självständigt och publiceringsdugligt forskningsarbete eller avhandling. Examen är vetenskapliga licentiat- eller doktorsexamen.

Uppgifterna om utbildning erhålls ur Statistikcentralens examensregister. Uppgifterna i analysen är från år 2017.

Disponibla penninginkomster

De disponibla penninginkomsterna omfattar inkomstposter i form av pengar och naturaförmåner med anknytning till anställning. I penninginkomster ingår inte kalkylerade inkomstposter, av vilka den kalkylerade bostadsinkomsten är den viktigaste. Då man från penninginkomsterna (brutto) drar av betalda transfereringar, är den återstående inkomsten disponibel penninginkomst.

Uppgiften är från år 2017.

Medianinkomst

I en rangordning av inkomsttagarna efter inkomstens storlek är medianinkomsten den mittersta observationen. På vardera sidan om den mittersta inkomsttagaren finns lika många inkomsttagare. Medianen är inte lika känslig för extrema observationer som det aritmetiska medeltalet.

Statsskattepliktiga inkomster

Med vissa undantag är alla inkomster som erhålls i pengar eller som förmån med penningvärde skattepliktiga inkomster. Skattepliktiga är inte t.ex. vissa socialbidrag, dagpenningar och ersättningar. Sådana är t.ex. barnbidrag, boendestöd och utkomststöd. Skattepliktiga är inte heller bl.a. stipendier och understöd från offentliga sammanslutningar.

Yrke

Yrke har granskat med hjälp av Yrkesklassificering 2010 som beskriver yrkestrukturen i samhälle.

Uppgiften är från år 2016.

3. Felfrihet och exakthet

Materialet i valstatistiken baserar sig på justitieministeriets valdatasystem och på de uppgifter som valmyndigheterna levererat, som kan anses vara tillförlitliga.

4. Tidsenlighet och rättidighet

De fastställda uppgifterna avviker alltid i någon mån från siffrorna i förhandsstatistiken.

Resultaten kan ändras till alla delar efter att det fastställda resultatet erhållits: efter röstningsområde, kommun, valkrets, parti samt i fråga om antalet röster för alla kandidater och för de invalda, vilket innebär att t.o.m. deras inbördes ordning kan ändras.

5. Tillgänglighet och transparens

Det första materialet, dvs. förhandsuppgifterna, publiceras så snabbt som möjligt på internet, i StatFin-tjänsten samt på statistiksidan Riksdagsval, så snart som möjligt. Valuppgifterna efter kommun och röstningsområde (från och med år 2003) samt antalet röster för de invalda förs in i StatFin-tjänsten.

På statistiksidan Riksdagsval publiceras offentlighöranden på tre språk (finska, svenska och engelska) och tabeller gällande det aktuella valet samt tidsserietabeller. Det andra materialet, dvs. de slutliga uppgifterna levereras till Statistikcentralen efter att valresultatet fastställts. De fastställda uppgifterna, som motsvarar den preliminära statistiken, publiceras på internet efter det att valresultatet fastställts och uppdateras i StatFin-tjänstens databaser.

I webbtjänsten med valkartor publiceras centrala uppgifter om resultaten från riksdagsvalet.

6. Jämförbarhet

I statistiken används den kommunindelning som gäller valåret. Den nya statistiska kommungrupperingen (urbana kommuner, tätorts- och landsbygdskommuner) började användas år 1999. Innan dess grupperades kommunerna på följande sätt: städer och övriga kommuner. De ändringar i valkretsar och kommuner som skett mellan valen har beaktats i sådan statistik som har jämförelseuppgifter i förhållande till resultaten från tidigare val.

På statistiksidan Riksdagsval presenteras uppgifter om valresultatet som tidsserietabeller fr.o.m. år 1908. Preliminär statistik över Riksdagsvalen har publicerats på internet på statistiksidan sedan år 1995. Dessutom finns det en tidsserie över Riksdagsvalen i StatFin-tjänsten fr.o.m. 1983 (Obs! Från år 2003 också uppgifter efter röstningsområde).

7. Tydlighet och konsistens/enhetlighet samt dokumentering

Justitieministeriet publicerar omfattande allmän information om de olika valen, det landsomfattande kandidatregistret och uppgifter om valresultatet på sina webbsidor (www.vaalit.fi). Justitieministeriets statistik avviker från Statistikcentralens statistik över förhandsväljare, eftersom uppgifterna fastställs utgående från olika grunder:

- Justitieministeriet räknar antalet förhandsväljare av antalet röstberättigade
- Statistikcentralen räknar antalet förhandsväljare av alla väljare

De indelningar som använts i statistiken finns på Statistikcentralens webbsidor.

Förfrågningar

Sami Fredriksson 029 551 2696

Kaija Ruotsalainen 029 551 3599

Ansvarig statistikdirektör:

Jari Tarkoma

vaalit@stat.fi

http://tilastokeskus.fi/til/evaa/index_sv.html

Källa: Riksdagsvalet 2019, bakgrundsanalys av de invalda. Statistikcentralen